# ĢENERĀLADVOKĀTES VERICAS TRSTENJAKAS [*VERICA TRSTENJAK*] SECINĀJUMI,
sniegti 2011. gada 12. aprīlī[1]

## Satura rādītājs

I — Ievads ..... I - 12540

II — Piemērojamais tiesiskais regulējums ..... I - 12540

A — Regula Nr. 44/2001 ..... I - 12540

B — Direktīva 93/98 un Direktīva 2006/116 ..... I - 12542

C — Direktīva 2001/29 ..... I - 12544

III — Fakti ..... I - 12546

IV — Tiesvedība valsts tiesās ..... I - 12547

V — Prejudiciālie jautājumi ..... I - 12548

VI — Tiesvedība Tiesā ..... I - 12549

VII — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un atsevišķu prejudiciālo jautājumu pieņemamība ..... I - 12549

VIII — Par pirmo prejudiciālo jautājumu ..... I - 12550

A — Lietas dalībnieku galvenie argumenti ..... I - 12551

B — Par pieņemamību ..... I - 12553

C — Juridiskais vērtējums ..... I - 12553

1) Par Regulas Nr. 44/2001 vispārējo sistēmu ..... I - 12554

1 — Oriģinālvaloda — vācu; tiesvedības valoda — vācu.

2) Sistēmiskās saiknes ar uz līdzīgiem mērķiem vērstām tiesību normām ... I - 12555

a) Vai jāņem vērā Regulas Nr. 44/2001 34. panta 3. punkts? ... I - 12555

b) Regulas Nr. 44/2001 28. panta ņemšana vērā ... I - 12557

3) Tiesas judikatūra ... I - 12559

4) Pamatotie iebildumi ... I - 12560

5) Par ciešu saikni Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkta nozīmē ... I - 12562

a) Saikne starp primāro prasību un citu prasību vai citām prasībām ... I - 12562

b) Vienādi fakti ... I - 12563

c) Pietiekami cieša juridiskā saikne ... I - 12565

d) Nav jāveic atsevišķa pārbaude vai jāprognozē, vai konkrētajā situācijā var rasties pretrunas ... I - 12566

D — Secinājumi ... I - 12566

IX — Par citiem prejudiciālajiem jautājumiem ... I - 12567

A — Par ceturto prejudiciālo jautājumu ... I - 12567

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti ... I - 12568

2) Par pieņemamību ... I - 12570

3) Juridiskais vērtējums ... I - 12570

a) Par portretu fotogrāfiju aizsardzību ... I - 12571

b) Par reproducēšanas jēdzienu ... I - 12572

c) Secinājumi ... I - 12574

B — Par trešo prejudiciālo jautājumu ..... I - 12574

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti ..... I - 12575

2) Juridiskais vērtējums ..... I - 12577

a) Par tiesiskā regulējuma metodi, kas izmantota Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punktā ..... I - 12577

b) Par jautājuma pirmo daļu ..... I - 12578

c) Par jautājuma otro daļu ..... I - 12580

d) Par jautājuma trešo daļu ..... I - 12581

C — Par otro prejudiciālo jautājumu ..... I - 12581

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti ..... I - 12582

2) Juridiskais vērtējums ..... I - 12583

a) Par jautājuma pirmo daļu ..... I - 12584

b) Par jautājuma otro daļu ..... I - 12586

i) Par neiespējamību norādīt autoru ..... I - 12586

ii) Par tiesiskajām sekām, ja autoru norādīt nav bijis neiespējami ..... I - 12587

iii) Secinājumi ..... I - 12589

c) Papildu piezīmes ..... I - 12589

i) Citāts kritikas vai apskata nolūkā ..... I - 12589

ii) Pilnīgs citāts ..... I - 12590

iii) Citi nosacījumi ..... I - 12591

X — Secinājumi ..... I - 12591

## I — Ievads

1. Saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Handelsgericht Wien* (Vīnes Tirdzniecības tiesa, turpmāk tekstā — "iesniedzējtiesa") vispirms uzdod jautājumu par jurisdikcijas, kura pamatojas uz saikni un kura ir paredzēta Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [2] 6. panta 1. punktā, interpretāciju. Tādējādi Tiesai ir iespēja turpināt attīstīt savu judikatūru šajā jomā [3].

2. Pārējie prejudiciālie jautājumi it īpaši attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā [4]. Vispirms tiek uzdots jautājums, vai fotorobotu, kura izgatavošanai izmantota fotogrāfija, drīkst publicēt laikrakstos, žurnālos un internetā bez fotogrāfijas autores piekrišanas. Pārējie jautājumi attiecas uz iespējām noteikt ierobežojumus saskaņā ar direktīvas 5. panta 3. punkta d) un e) apakšpunktu, kuros dalībvalstīm ir atļauts paredzēt izņēmumus no reproducēšanas tiesībām un to ierobežojumus attiecībā uz citātiem un izmantošanai sabiedrības drošības nolūkā.

3. Faktu ziņā pamata lieta ir saistīta ar Austrijas pilsones Natašas K. [*Natascha K.*] nolaupīšanu, tiesību aizsardzības iestāžu veiktajiem meklēšanas pasākumiem un publikācijām plašsaziņas līdzekļos par viņas bēgšanu no nolaupītāja.

## II — Piemērojamais tiesiskais regulējums [5]

### A — *Regula Nr. 44/2001*

4. Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 68. panta 1. punktu šī regula dalībvalstu starpā, izņemot Dāniju, aizstāj 1968. gada 27. septembra Briseles Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un

2 — OV 2001, L 12, 1. lpp.

3 — Skat. it īpaši 1988. gada 27. septembra spriedumu lietā 189/87 *Kalfelis* (*Recueil*, 5565. lpp.) un 2006. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-539/03 *Roche Nederland* u.c. (Krājums, I-6535. lpp.), kas gan taisīti vēl par priekšgājēju normu — 6. pantu Briseles konvencijā, kā arī 2007. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-98/06 *Freeport* (Krājums, I-8319. lpp.).

4 — OV L 167, 10. lpp.

5 — Saskaņā ar EKL un LESD izmantotajiem apzīmējumiem jēdziens "Savienības tiesības" kopumā attiecas uz Kopienas tiesībām un Savienības tiesībām. Tiktāl, ciktāl turpmāk tiek lietotas primāro tiesību normas, atsauce attiecas uz noteikumiem, kas ir spēkā *ratione temporis*.

komerclietās (turpmāk tekstā — "Briseles konvencija").

5. Regulas preambulas 11., 12. un 15. apsvērumā ir teikts:

"(11) Jurisdikcijas normām jābūt ļoti skaidri nosakāmām, un tām jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā parasti ir atbildētāja domicils, un jurisdikcijai vienmēr ir jābūt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās tiesas prāvas priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. [..]

(12) Papildus atbildētāja domicilam vajadzētu būt alternatīvam jurisdikcijas pamatojumam, kura pamatā ir cieša saikne starp tiesu un lietu, lai veicinātu pareizu tiesvedību.

[..]

(15) Saskaņotas tiesas spriešanas interesēs jāsamazina vienlaicīgas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs netaisa pretrunīgus spriedumus. [..]"

6. Jurisdikcijas noteikumi ir noregulēti Regulas Nr. 44/2001 II nodaļā, kas ietver 2.–31. pantu.

7. Regulas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

"Saskaņā ar šo regulu, personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības, var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā."

8. Regulas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

"Personas, kuru domicils ir kādā no dalībvalstīm, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā, vienīgi izmantojot šīs nodaļas 2. līdz 7. iedaļā noteiktās normas."

9. Regulas 6. panta 1. punktā, kas ietverts šīs nodaļas 2. iedaļā ("Īpašā jurisdikcija"), ir noteikts:

"Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var arī iesūdzēt:

1. ja viņš ir viens no vairākiem apsūdzētajiem [atbildētājiem], tās vietas tiesā, kurā kādam no apsūdzētajiem [atbildētājiem] ir domicils, ar noteikumu, ka prasības ir

tik cieši saistītas, ka lietderīgi tās izskatīt un noteikt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība."

10. Regulas II nodaļas 9. iedaļas ("Ar *lis pendens* saistītas prasības") 28. pantā ir paredzēts:

"1. Ja saistītas prasības tiek izskatītas dažādu dalībvalstu tiesās, visas tiesas, izņemot tiesu, kurā pirmajā iesniegta lieta, var apturēt lietas izskatīšanu.

2. Ja šīs prasības izskata pirmajā instancē, visas pārējās tiesas, izņemot to, kurā pirmajā iesniegta lieta, pēc kādas puses pieprasījuma var atteikties no jurisdikcijas, ja minētās prasības ir tiesas jurisdikcijā, kurā pirmajā iesniegta lieta, un tās tiesību akti ļauj tās konsolidēt.

3. Šajā pantā prasības uzskata par saistītām, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība."

11. Regulas III nodaļas ("Atzīšana un izpildīšana") 34. panta 3. punktā ir paredzēts:

"Spriedumu neatzīst:

[..]

3. ja tas ir pretrunā spriedumam, kas pieņemts to pašu pušu prāvā dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana."

B — *Direktīva 93/98 un Direktīva 2006/116*

12. Padomes 1993. gada 29. oktobra Direktīvas 93/98/EEK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu [6] preambulas septiņpadsmitajā apsvērumā ir teikts:

"Tā kā dalībvalstīs fotogrāfiju aizsardzību regulē dažādi principi; tā kā jānosaka šo darbu oriģinalitātes pakāpe, ko prasa šī direktīva, lai pietiekami saskaņotu fotogrāfisku darbu aizsardzības termiņus, jo īpaši termiņus tādu darbu aizsardzībai, kuri mākslinieciskas vai profesionālas iedabas dēļ ir nozīmīgi iekšējā

6 — OV L 290, 9. lpp.

tirgū; tā kā fotogrāfiskus darbus saskaņā ar Bernes konvenciju atzīst par oriģināliem, ja tie ir autora intelekta radīti un atspoguļo viņa personību, neņemot vērā nekādus citus kritērijus, piemēram, nopelnus vai nolūkus; tā kā citu fotogrāfiju aizsardzība jāatstāj attiecīgo valstu tiesību aktu ziņā."

13. Šīs direktīvas 6. pantā ir noteikts:

"Fotogrāfijas, kas ir oriģinālas tādā ziņā, ka tās ir autora paša intelektuāli darbi, aizsargā saskaņā ar 1. pantu. Nepiemēro nekādus citus kritērijus, lai noteiktu, vai tie ir tiesīgi pretendēt uz aizsardzību. Dalībvalstis var paredzēt aizsardzību citām fotogrāfijām."

14. Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvā 2006/116/EK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem [7] ir kodificētas Direktīvas 93/98/EK normas.

15. Tās preambulas 16. apsvērumā ir teikts:

"Dalībvalstīs fotogrāfiju aizsardzību regulē dažādi principi. Fotogrāfiskus darbus saskaņā ar Bernes konvenciju atzīst par oriģināliem, ja tie ir autora intelekta radīti un atspoguļo viņa personību, neņemot vērā nekādus citus kritērijus, piemēram, nopelnus vai nolūkus. Citu fotogrāfiju aizsardzība jāatstāj attiecīgo valstu tiesību aktu ziņā."

16. Šīs direktīvas 6. pantā ir noteikts:

"Fotogrāfijas, kas ir oriģinālas tādā ziņā, ka tās ir autora paša intelektuāli darbi, aizsargā saskaņā ar 1. pantu. Nepiemēro nekādus citus kritērijus, lai noteiktu, vai tie ir tiesīgi pretendēt uz aizsardzību. Dalībvalstis var paredzēt aizsardzību citām fotogrāfijām."

7 — OV L 372, 12. lpp.

C — *Direktīva 2001/29*

17. Direktīvas 2001/29 preambulas 9., 21., 32. un 44. apsvērumā ir teikts:

"(9) Autortiesību un blakustiesību saskaņošanas pamatā jābūt augstam aizsardzības līmenim, jo šīm tiesībām ir izšķiroša nozīme intelektuālajā jaunradē. To aizsardzība palīdz nodrošināt jaunrades uzturēšanu un attīstību autoru, izpildītāju, producentu, patērētāju, kultūras, rūpniecības un visas sabiedrības interesēs. Tāpēc intelektuālais īpašums ir atzīts par īpašuma neatņemamu sastāvdaļu.

[..]

(21) Šai direktīvai attiecībā uz dažādiem labuma guvējiem būtu jādefinē to darbību joma, uz ko attiecas reproducēšanas tiesības. Tas būtu jādara atbilstīgi *acquis communautaire*. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību iekšējā tirgū, vajadzīga šo darbību plaša definīcija.

[..]

(32) Šī direktīva paredz izsmeļošu izņēmumu un ierobežojumu uzskaitījumu attiecībā uz reproducēšanas tiesībām un tiesībām uz izziņošanu. Daži izņēmumi vai ierobežojumi vajadzības gadījumā attiecas tikai uz reproducēšanas tiesībām. Minētajā uzskaitījumā ņemtas vērā dalībvalstu atšķirīgās tiesību tradīcijas, vienlaikus tiecoties nodrošināt funkcionējošu iekšējo tirgu. Dalībvalstīm būtu saskanīgāk jāpiemēro minētie izņēmumi un ierobežojumi, ko novērtēs, nākotnē pārskatot īstenojamos tiesību aktus.

[..]

(44) Piemērojot šajā direktīvā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus, tie būtu jāīsteno saskaņā ar starptautiskajām saistībām. Minētos izņēmumus un ierobežojumus nedrīkst piemērot tā, ka tie skar tiesību subjekta likumīgās intereses vai ir pretrunā ar viņa darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu. Šādiem dalībvalstu paredzētajiem izņēmumiem vai ierobežojumiem jo īpaši būtu pienācīgi jāatspoguļo lielāka ekonomiskā ietekme, kādu šie izņēmumi vai ierobežojumi varētu atstāt jaunajā elektroniskajā vidē. Tāpēc attiecībā uz autortiesību darbu un cita tiesību objekta dažiem jauniem izmantošanas veidiem dažu izņēmumu vai ierobežojumu darbības jomu varētu ierobežot vēl vairāk."

18. Direktīvas 2001/29 1. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šī direktīva attiecas uz autortiesību un blakustiesību tiesisko aizsardzību iekšējā tirgū, liekot īpašu uzsvaru uz informācijas sabiedrību."

19. Šīs direktīvas 2. panta a) apakšpunktā, kur regulētas reproducēšanas tiesības, ir noteikts:

"Dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji:

a) autoriem — attiecībā uz viņu darbiem".

20. Direktīvas 3. panta 1. punkts ir par darbu publiskas izziņošanas tiesībām un citu tiesību objektu publiskošanas tiesībām. Tajā ir noteikts:

"Dalībvalstis autoriem piešķir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt savu darbu izziņošanu, izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā."

21. Direktīvas 5. pantā ("Izņēmumi un ierobežojumi") it īpaši ir ietverti šādi noteikumi:

"[..]

"3. Dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. un 3. pantā paredzētajām tiesībām šādos gadījumos:

[..]

d) citātiem, piemēram, kritikas vai apskata nolūkā, ar noteikumu, ka tie attiecas uz darbu vai citu tiesību objektu, kas jau ir likumīgi publiskots, ka ir norādīts avots, tajā skaitā autors, ja vien to nav neiespējami izdarīt, un ka to izmantošana notiek saskaņā ar godprātīgu praksi, un ciktāl tas vajadzīgs attiecīgajam mērķim;

e) izmantošanai sabiedrības drošības nolūkā vai, lai nodrošinātu administratīvu, parlamentāru vai tiesas procesu pienācīgu norisi vai pārskatus par tiem;

[..]

5. Šī panta 1., 2., 3. un 4. punktā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus piemēro tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses."

## III — Fakti

22. Prasītāja pamata lietā ir pašnodarbināta fotogrāfe. Viņa fotografē arī bērnus bērnudārzos un pagarinātās dienas grupās. Savas profesionālās darbības ietvaros viņa izgatavoja Austrijas pilsones Natašas K. portreta fotogrāfijas (turpmāk tekstā — "attiecīgās fotogrāfijas"); tas notika pirms meitenes nolaupīšanas 1998. gadā. Turklāt prasītāja izstrādāja fonu, noteica pozīciju un sejas izteiksmi, kā arī izgatavoja un attīstīja fotogrāfijas.

23. Uz visām izgatavotajām fotogrāfijām jau vairāk nekā 17 gadus prasītāja norāda savu uzvārdu un arī uzņēmuma nosaukumu. Šī norāde laika gaitā ir bijusi atšķirīga — kā uzlīme un/vai zīmogs portfolio vai paspartū. Katrā ziņā šajā autora nosaukumā bija norādīts prasītājas uzvārds un juridiskā adrese.

24. Prasītāja pamata lietā pārdeva savu darbu kopijas, bet viņa nav piešķīrusi trešām personām nekādas tiesības uz fotogrāfijām, ne arī piekritusi to publicēšanai. Tādējādi pirkuma cena, kuru viņa pieprasīja par fotogrāfijām, bija tikai kompensācija par darbu kopijām.

25. Pēc tam, kad 1998. gadā tika nolaupīta 10 gadus vecā Nataša K., atbildīgās tiesību aizsardzības iestādes izplatīja aicinājumu palīdzēt viņas meklēšanā, šajā aicinājumā izmantojot attiecīgās fotogrāfijas.

26. Atbildētājas pamata lietā ir preses izdevniecības. Tikai pirmajai atbildētājai pamata lietā juridiskā adrese ir Vīnē, Austrijā. Pārējām četrām atbildētājām pamata lietā juridiskā adrese ir Vācijā.

27. Pirmā un trešā atbildētāja pamata lietā izdod (arī) Austrijā iznākošos dienas laikrakstus (*Der Standard* un attiecīgi *Süddeutsche Zeitung*), bet ceturtā atbildētāja izdod arī Austrijā iznākošo nedēļas žurnālu (*Der Spiegel*). Piektā atbildētāja izdod dienas laikrakstu, kas iznāk vienīgi Vācijā (*Express*). Otrā atbildētāja izdod dienas laikrakstu (*Bild*), kura Vācijas izdevumu netirgo Austrijā. Turpretī šā laikraksta Minhenes izdevums iznāk arī

Austrijā. Turklāt otrā atbildētāja izdod citu dienas laikrakstu (*Die Welt*), kuru tirgo arī Austrijā, un tai ir arī ziņu portāls internetā.

29. Turklāt dažās publikācijās tika publicēts arī fotorobots, kas parāda Natašas K. iespējamo aktuālo izskatu (turpmāk tekstā — "attiecīgais fotorobots"). To ar datorprogrammu izstrādāja kāds grafiskais dizaineris, izmantojot vienu no attiecīgajām fotogrāfijām.

## IV — Tiesvedība valsts tiesās

28. 2006. gadā Nataša K. aizbēga no sava nolaupītāja. Pamata lieta ir par atbildētāju pamata lietā publikācijām pēc šā notikuma un pirms Natašas K. pirmās publiskās televīzijas intervijas 2006. gada 5. septembrī. Šajā laikposmā nebija pieejamas Natašas K. aktuālas fotogrāfijas. Publikācijās atbildētājas pamata lietā publicēja attiecīgās fotogrāfijas iepriekš minētajos laikrakstos, žurnālos un tīmekļa vietnēs, nenorādot autoru vai attiecīgi norādot citu autoru, jo kā autors bija norādīts nevis prasītājas pamata lietā uzvārds, bet gan cits uzvārds. Publikācijas dienas laikrakstos, nedēļas žurnālā un tīmekļa vietnēs fotogrāfiju izvēles un aprakstošā teksta ziņā bija atšķirīgas. Atbildētājas pamata lietā atsaucas uz to, ka attiecīgās fotogrāfijas tās ieguvušas no kādas ziņu aģentūras un nebija norādīts prasītājas pamata lietā uzvārds, proti, norādītajam autoram bija cits uzvārds, nevis prasītājas uzvārds.

30. Prasītāja pamata lietā cēla prasību pret atbildētājām pamata lietā *Handelsgericht Wien* Austrijā. Šajā prasībā būtībā [8] tiek lūgts aizliegt reproducēt attiecīgās fotogrāfijas un attiecīgo fotorobotu bez prasītājas piekrišanas vai attiecīgi, nenorādot viņu kā autori, kā arī samaksāt kompensāciju un zaudējumu atlīdzību.

31. Vienlaikus prasītāja pamata lietā lūdza piemērot pagaidu noregulējumu, par ko paš-laik jau ir pieņemts nolēmums augstākās instances tiesā.

8 — Prasība pamata lietā ir vērsta arī pret šo fotogrāfiju izplatīšanu. Tā kā izskatāmajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā nav runa par šo apstākli, izplatīšana turpmāk netiks aplūkota atsevišķi. Tomēr šajā vietā ir jānorāda, ka iespēja paredzēt izņēmumus un ierobežojumus atbilstoši Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) un e) apakšpunktam ir ierobežota ar šīs direktīvas 2. un 3. pantu un līdz ar to neiekļauj izplatīšanas tiesības atbilstoši šīs direktīvas 4. pantam.

**V — Prejudiciālie jautājumi**

32. 2010. gada 8. marta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa uzdod šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Padomes 2000. gada 22. decembra] Regulas (EK) Nr. 44/2001 [par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās] 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tā piemērošanu un prasību kopīgu izskatīšanu neliedz tas, ka pret vairākiem atbildētājiem par satura ziņā identiskiem autortiesību pārkāpumiem celtas prasības balstās uz dažādu valstu juridiskiem pamatiem, kas tomēr satura ziņā pēc būtības ir identiski, piemēram, tādiem, kas ir piemērojami visās Eiropas valstīs prasībās izbeigt darbību neatkarīgi no vainas konstatēšanas, prasībās par atbilstīgu kompensāciju saistībā ar autortiesību pārkāpumiem un prasībās par zaudējumu atlīdzību nelikumīgas izmantošanas gadījumā?

2) a) Vai [Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija] Direktīvas 2001/29/EK [par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā] 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts saistībā ar šīs direktīvas 5. panta 5. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tā piemērošanu neliedz tas, ka preses publikācija, kurā ir citēts darbs vai cits tiesību objekts, nav ar autortiesībām aizsargāts literārs darbs?

b) Vai Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts saistībā ar šīs direktīvas 5. panta 5. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tā piemērošanu neliedz tas, ka citētajam darbam vai citam tiesību objektam nav norādīts autors vai izpildītājs?

3) a) Vai Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunkts saistībā ar šīs direktīvas 5. panta 5. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka kriminālprocesa justīcijas interesēs — sabiedrības drošības kontekstā — tā piemērošanai ir vajadzīgs konkrēts, aktuāls un nepārprotams tiesību aizsardzības iestāžu aicinājums publicēt fotogrāfijas, proti, ir jābūt oficiālam lūgumam publicēt fotogrāfijas personas meklēšanas nolūkā, citādi tiek izdarīts tiesību pārkāpums?

b) Ja atbilde uz 3)a) jautājumu ir noliedzoša, vai plašsaziņas līdzekļiem ir tiesības atsaukties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu arī tad, ja bez attiecīga iestādes lūguma palīdzēt meklēšanā tie pēc savas ierosmes izlemj, vai fotogrāfiju publicēšana ir "sabiedrības drošības interesēs"?

c) Ja atbilde uz 3)b) jautājumu ir apstiprinoša, vai šādā gadījumā ir pietiekami, ka plašsaziņas līdzekļi vēlāk apgalvo, ka fotogrāfiju publicēšana ir palīdzējusi personas meklēšanā, vai arī katrā ziņā ir vajadzīgs konkrēts, ar fotogrāfiju publicēšanu tieši saistīts aicinājums lasītājiem palīdzēt izmeklēt noziedzīgu nodarījumu?

4) Vai Direktīvas 2001/29 1. panta 1. punkts saistībā ar šīs direktīvas 5. panta 5. punktu un Bernes konvencijas [par literāro un mākslas darbu aizsardzību (1971. gada 24. jūlija Parīzes redakcija), kurā izdarīti grozījumi 1979. gada 28. septembrī] 12. pantu, it īpaši ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECPAK) [1952. gada 20. marta] Pirmā protokola 1. pantu un Eiropas Pamattiesību hartas 17. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka uz fotogrāfiju darbiem un/vai fotogrāfijām, it īpaši uz portretu fotogrāfijām, attiecas "vājāka" autortiesību aizsardzība pret pārveidošanu vai šādas aizsardzības nemaz nav, jo, ņemot vērā, ka tie ir "reāli fotoattēli", radošās iespējas ir minimālas?"

## VI — Tiesvedība Tiesā

33. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā ir saņemts 2010. gada 22. martā.

34. Prasītāja un atbildētājas pamata lietā, Austrijas, Itālijas un Spānijas valdības, kā arī Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus.

35. Tā kā neviens no lietas dalībniekiem nelūdza sākt mutvārdu procesu, pēc Tiesas vispārējās sapulces 2010. gada 14. decembrī bija iespējams sagatavot secinājumus šajā lietā.

## VII — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un atsevišķu prejudiciālo jautājumu pieņemamība

36. Atbildētājas pamata lietā apšauba visa lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību. Iesniedzējtiesa neesot pietiekami konstatējusi faktus un pietiekami pamatojusi savas šaubas par Savienības tiesību aktu pareizu interpretāciju. Tāpat tā neesot noteikusi

pietiekamu saikni starp lietā piemērojamām valsts tiesību normām un Savienības tiesību normām, it īpaši tā neesot citējusi attiecīgās valsts tiesību normas.

37. Šiem iebildumiem nevar piekrist.

38. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, šai lietai ir raksturīga īpatnība, ka tajā ir piemērots pagaidu noregulējums. Lietas dalībnieki pamata lietā pašlaik apstrīd šā pagaidu noregulējuma ietvaros izteikto Austrijas *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, turpmāk tekstā — "*OGH*") juridisko viedokļu atbilstību Savienības tiesību noteikumiem. Lai saskaņā ar LESD 267. pantu varētu iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir pietiekami, ja iesniedzējtiesa izklāsta *OGH* tiesību izpratni un paskaidro, ka, ņemot vērā lietas dalībnieku pamata lietā atšķirīgos uzskatus, tā šaubās par šīs tiesību izpratnes atbilstību Savienības tiesību noteikumiem. Principā iesniedzējtiesa, izklāstot *OGH* tiesību izpratni, izskatāmās lietas ietvaros ir pietiekami precīzi raksturojusi attiecīgās valsts tiesību normas.

## VIII — Par pirmo prejudiciālo jautājumu

39. Pirmais prejudiciālais jautājums ir par jurisdikciju, pamatojoties uz saikni, atbilstīgi Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punktam. Iesniedzējtiesa jautā, vai saskaņā ar šo tiesību normu tās jurisdikcija attiecas arī uz prasībām pret otro atbildētāju un piekto atbildētāju pamata lietā, ja runa ir par publikācijām laikrakstos, kas iznākuši tikai Vācijā (tātad dienas laikrakstā *Express* un *Bild* Vācijas izdevumā) [9].

40. Šīs lietas faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem citu starpā ir raksturīgi, ka atbilstīgi Regulas Nr. 44/2001 2. pantam iesniedzējtiesas jurisdikcijā ir prasība pret pirmo atbildētāju pamata lietā, kuras juridiskā adrese ir Vīnē un kura izdod Austrijā iznākošo dienas laikrakstu *Der Standard*. Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju šai prasībai, kas pamatojas uz prasītājas autortiesību pārkāpumu, piemēro Austrijas tiesības. Prasības pret piekto atbildētāju pamata lietā un prasība pret otro atbildētāju pamata lietā saistībā ar publikāciju dienas laikrakstā *Express* un *Bild* Vācijas izdevumā pamatojas uz līdzīgiem prasītājas autortiesību pārkāpumiem. Ja šīs prasības būtu iesniedzējtiesas jurisdikcijā, saskaņā ar tās sniegto informāciju attiecībā

9 — Skat. šo secinājumu 27. punktu. Par citiem laikrakstiem, žurnālu un tīmekļa vietnēm iesniedzējtiesa šo jautājumu neuzdod.

uz publikācijām šajos, Austrijā neiznākošajos dienas laikrakstos būtu jāpiemēro Vācijas tiesības. Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka, lai gan Vācijas un Austrijas tiesību normas esot atšķirīgas, tomēr tajās paredzētie nosacījumi būtībā esot līdzīgi.

bet ar būtībā identiskiem juridiskajiem pamatiem. Par šādu interpretāciju liecinot arī procesuālās ekonomijas apsvērumi. Turklāt interneta laikmetā autoram esot jānodrošina iespēja efektīvi vērsties pret dažādās dalībvalstīs izdarītiem autortiesību pārkāpumiem.

A — *Lietas dalībnieku galvenie argumenti*

41. *Prasītāja pamata lietā* uzskata, ka izskatāmajā lietā jurisdikciju pamato saikne. Esot lietderīgi prasības izskatīt un izlemt kopā, lai izvairītos no tā, ka dažādās lietās, neraugoties uz vienādiem faktiem un gandrīz identisku juridisko situāciju, taisa nesavienojamus spriedumus. Prasības pieteikums, neņemot vērā minimālus izņēmumus, esot identisks pret visām atbildētājām pamata lietā. Fakti esot līdzīgi, jo visos gadījumos attiecīgās fotogrāfijas esot izmantotas bez prasītājas pamata lietā piekrišanas. Nekas neliedzot piemērot regulas 6. panta 1. punktu, ja atsevišķās prasības piemēro atšķirīgu valsts tiesisko regulējumu,

42. *Atbildētājas pamata lietā* uzskata, ka jautājums nav pieļaujams jau tāpēc, ka lūgt Tiesai interpretēt Regulu Nr. 44/2001 varot tikai tiesas, kuru nolēmumus vairs neesot iespējams pārsūdzēt, izmantojot valsts tiesībās paredzētās pārsūdzības iespējas. Tāpat tās apgalvo, ka šajā lietā neesot jāpiemēro regulas 6. panta 1. punkts, jo neesot šajā tiesību normā prasītās ciešās saiknes. Pirmkārt, attiecīgo fotogrāfiju publicēšana atsevišķos laikrakstos katrā gadījumā esot jāvērtē autonomi. Otrkārt, atsevišķās dalībvalstīs varot būt atšķirīga juridiskā situācija, tāpēc neesot iespējami nesavienojami spriedumi. Līdzīgā situācijā spriedumā lietā *Roche Nederland* [10] Tiesa esot noraidījusi pietiekami ciešas saiknes esamību. Minētajā lietā atsevišķi atbildētāji pat esot bijuši vienas uzņēmumu grupas locekļi un, pamatojoties uz kopēju uzņēmējdarbības politiku, esot rīkojušies līdzīgi. Vēl jo vairāk tāpēc šajā lietā neesot saskatāma cieša saikne.

10 — Minēts 3. zemsvītras piezīmē.

43. *Austrijas valdība* un *Komisija* norāda, ka regulas 6. panta 1. punkta piemērošanu nevarot noliegt jau tāpēc, ka prasībai pret pirmo atbildētāju, kuras juridiskā adrese ir Austrijā, un citām prasībām ir piemērojamas dažādu valstu tiesības.

44. Vispirms Komisija norāda, ka nesavienojamu spriedumu jēdzienu regulas 6. panta 1. punktā nevarot interpretēt tāpat kā attiecīgo jēdzienu regulas 34. panta 3. punktā. Drīzāk regulas 6. panta 1. punkts esot cieši saistīts ar regulas 28. panta 3. punktu, jo abu šo tiesību normu mērķis esot novērst nesavienojamu spriedumu risku. Tomēr abu tiesību normu mērķis neesot pilnīgi vienāds.

45. Austrijas valdība apgalvo, ka regulas 6. panta 1. punkta mērķis gan neesot novērst nesavienojamu spriedumu risku, kas varētu rasties tāpēc, ka atšķiras piemērojamās valstu tiesības un šīs atšķirības starp valstu tiesībām varētu būt iemesls atšķirīgiem spriedumiem. Taču šīs normas mērķis esot nepieļaut tādas pretrunas divos spriedumos, kas būtu saistītas ar atšķirīgu faktu novērtējumu. Tāpēc regulas 6. panta 1. punkts attiecoties arī uz prasībām, kurām piemēro atšķirīgu valstu tiesības, ja vien abu valstu tiesībās paredzētie nosacījumi būtībā ir līdzīgi.

46. Arī Komisija uzskata, ka regulas 6. panta 1. punkta piemērošanai nav paredzēts nosacījums, ka atsevišķām prasībām jābūt ar identiskiem juridiskajiem pamatiem. Pretējā gadījumā šī tiesību norma lielā mērā zaudētu savu lietderīgo iedarbību. Šīs tiesību normas piemērošanai neesot būtiski, vai rodas nesavienojamu spriedumu risks. Drīzāk esot jāizvērtē visi konkrētās lietas apstākļi, it īpaši ņemot vērā tiesību aizsardzības stiprināšanu un izvairīšanos no vienlaicīgām tiesvedībām, kā arī prasītāju un atbildētāju intereses. Turklāt būtu jānodrošina pieejamas atbilstīgas iespējas intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanai. Šajā lietā attiecībā uz otro atbildētāju pamata lietā svarīgākas esot prasītājas pamata lietā intereses saņemt efektīvu tiesību aizsardzību saistībā ar autortiesību pārkāpumiem, tāpēc esot jāpiemēro regulas 6. panta 1. punkts. Tomēr attiecībā uz piekto atbildētāju, kura savu laikrakstu tirgo tikai Vācijā, šāda prasība neesot bijusi pietiekami paredzama, tāpēc neesot jāpiemēro regulas 6. panta 1. punkts.

B — *Par pieņemamību*

47. Ciktāl atbildētājas pamata lietā iebilst, ka pirmais jautājums neesot pieņemams tāpēc, ka lūgt Tiesai interpretēt Regulu Nr. 44/2001 var tikai tiesas, kuru nolēmumus vairs nav iespējams pārsūdzēt, izmantojot valsts tiesībās paredzētās pārsūdzības iespējas, šis iebildums ir jānoraida.

48. Tas tādēļ, ka šis EKL 68. panta 1. punktā paredzētais ierobežojums vairs nav ietverts LESD, kas stājās spēkā 2009. gada 1. decembrī un līdz ar to *ratione temporis* ir piemērojams 2010. gada 22. martā Tiesas kancelejā saņemtajam lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu.

C — *Juridiskais vērtējums*

49. Uzdodot pirmo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai attiecībā uz otro un piekto atbildētāju ir iespējama jurisdikcija, pamatojoties uz saikni, atbilstīgi Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punktam, ja attiecīgās fotogrāfijas un attiecīgais fotorobots ir publicēts tikai Vācijā tirgotos dienas laikrakstos, tātad *Bild* Vācijas izdevumā un *Express*.

50. Atbilstīgi regulas 6. panta 1. punktam prasītājs, kurš pret kādu personu ceļ prasību tās domicila valsts tiesā (turpmāk tekstā — "primārā prasība" (*Ankerklage*))[11], šajā pašā tiesā var celt prasību arī pret citu personu. Tomēr jāņem vērā nosacījums, ka primārajai prasībai un citai prasībai jābūt tik cieši saistītām, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība.

51. Primārā prasība šajā lietā ir prasība pret pirmo atbildētāju, kuras juridiskā adrese ir Vīnē.

52. Iesniedzējtiesa šaubās, vai ir izpildīts regulas 6. panta 1. punktā paredzētais otrais nosacījums, proti, vai pastāv cieša saikne starp primāro prasību, no vienas puses, un iepriekš minētajām prasībām pret otro un piekto atbildētāju, no otras puses. Šis otrais nosacījums ir saistīts ar Tiesas judikatūru par regulas 6. panta 1. punkta priekšgājēju normu Briseles konvencijā. Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta redakcijā nebija paredzēts attiecīgais nosacījums. Tomēr Tiesa

11 — Par šo terminu skat. Althammer, C., "Die Anforderungen an die "Ankerklage" am forum connexitatis", *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, 2006, 558. un nākamās lpp.

ir uzskatījusi, ka ir nepieciešama šā papildu nosacījuma pārbaude, lai nodrošinātu Briseles konvencijas 2. panta, kurā ir nostiprināts atbildētāja domicila valsts tiesu jurisdikcijas princips, lietderīgo iedarbību [12]. Pieņemot Regulu Nr. 44/2001, Savienības likumdevējs tiesību normas tekstā ir pārņēmis šo Tiesas izstrādāto nosacījumu. Līdz ar to var runāt par nepārtrauktību starp regulas 6. panta 1. punktu un Briseles konvencijas 6. panta 1. punktu.

53. Iesniedzējtiesa uzdod jautājumu, vai tik cieša saikne, kā prasīts regulas 6. panta 1. punktā, var būt lietā, kur:

— visas trīs prasības ceļ par satura ziņā līdzīgiem autortiesību pārkāpumiem un izvirza līdzīgus prasījumus,

— primārajai prasībai piemēro Austrijas tiesības un prasībām pret otro un piekto atbildētāju saistībā ar Vācijā tirgotajiem laikrakstiem piemēro Vācijas tiesības,

— izvirzīto prasījumu nosacījumi Austrijas un Vācijas tiesībās būtībā ir identiski.

54. Atbildi uz šo jautājumu es sniegšu pakāpeniski. Vispirms es aplūkošu jurisdikcijas, pamatojoties uz saikni, statusu vispārējā jurisdikciju sistēmā, kas reglamentēta Regulā Nr. 44/2001 (1). Pēc tam es analizēšu, kā regulas 6. panta 1. punkts, kura mērķis it īpaši ir novērst nesavienojamu spriedumu risku, ir saistīts ar citām tiesību normām, kurām ir līdzīgs mērķis (2). Turpmāk es aplūkošu, kā Tiesa ir interpretējusi ciešas saiknes nosacījumu (3). Tā kā iebildumus pret Tiesas judikatūru es uzskatu par daļēji pamatotiem (4), es ieteikšu Tiesai mazliet mainīt savu pieeju (5).

1) Par Regulas Nr. 44/2001 vispārējo sistēmu

55. Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 2. pantu prasību principā var celt tās dalībvalsts tiesā, kurā atbildētājam ir domicils. Tomēr regulā ir vairākas izsmeļoši uzskaitītas īpašās jurisdikcijas normas, kas atšķiras no šā principa.

12 — Spriedums lietā *Kalfelis* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 6.–12. punkts) un 1998. gada 27. oktobra spriedums lietā C-51/97 *Réunion européenne* u.c. (*Recueil*, I-6511. lpp., 47. un 48. punkts).

Atbilstīgi pastāvīgajai judikatūrai šīs īpašās jurisdikcijas normas, kurās tostarp ietilpst arī regulas 6. panta 1. punkts, ir jāinterpretē šauri [13].

56. Interpretējot regulas 6. panta 1. punktu, jāņem vērā arī tās preambulas 11. apsvērums. Saskaņā ar šo apsvērumu jurisdikcijas normām jābūt ļoti skaidri nosakāmām. Tām jāpamatojas uz principu, ka galvenā nozīme ir atbildētāja domicilam. No šī principa ir jāatkāpjas tikai dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās prāvas priekšmets vai lietas dalībnieku autonomija pamato citu saiknes kritēriju.

2) Sistēmiskās saiknes ar uz līdzīgiem mērķiem vērstām tiesību normām

57. Regulas 6. panta 1. punkta mērķis it īpaši ir novērst nesavienojamu spriedumu risku prasībās, kas ir cieši saistītas [14]. Līdz ar to ir lietderīgi šīs tiesību normas interpretācijā ņemt vērā regulas citas normas, kurām ir līdzīgs mērķis. Par pretrunām starp diviem tiesas spriedumiem runa ir arī regulas 34. panta 3. punktā (a) un regulas 28. pantā (b).

a) Vai jāņem vērā Regulas Nr. 44/2001 34. panta 3. punkts?

58. Vispirms rodas jautājums, vai regulas 6. panta 1. punkts būtu jāinterpretē, ņemot vērā regulas 34. panta 3. punktu un saistībā ar šo tiesību normu izstrādāto judikatūru. Šajā normā paredzēts, ka spriedums netiek atzīts, ja tas ir pretrunā spriedumam, kas taisīts to pašu lietas dalībnieku prāvā dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana.

59. Par regulas 34. panta 3. punkta priekšgājēju normu, Briseles konvencijas 27. panta 3. punktu, Tiesa ir atzinusi, ka spriedumus var uzskatīt par nesavienojamiem šīs normas nozīmē tikai tad, ja abi spriedumi paredz savstarpēji izslēdzošas tiesiskās sekas [15]. Šāds gadījums, piemēram, ir tad, ja starp divām personām pirmajā spriedumā ir paredzēta

13 — Spriedums lietā *Freeport* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 35. punkts) un 2006. gada 13. jūlija spriedums lietā C-103/05 *Reisch Montage* (Krājums, I-6827. lpp., 23. punkts).

14 — Regulas 6. panta 1. punkta mērķis ir arī nodrošināt procesuālu ekonomiju.

15 — 1988. gada 4. februāra spriedums lietā 145/86 *Hoffmann* (*Recueil*, 645. lpp., 22. punkts).

uzturlīdzekļu samaksa, pamatojoties uz laulības attiecībām, bet otrajā spriedumā tiek konstatēta šķirta laulība [16].

60. Daļēji tiek ierosināts regulas 6. panta 1. punkta interpretācijā ņemt vērā šīs regulas 34. panta 3. punktu un iepriekš minēto judikatūru attiecināt uz regulas 6. panta 1. punktu [17]. Tomēr pret to liecina šādi apsvērumi.

61. Pirmkārt, regulas 34. panta 3. punkts un tās 6. panta 1. punkts attiecas uz atšķirīgām situācijām, un tāpēc tiem ir atšķirīgi mērķi.

62. Regulas 34. panta 3. punktu piemēro citu dalībvalstu tiesu spriedumu atzīšanas un izpildes stadijā. Šī tiesību norma ir paredzēta, lai atrisinātu konfliktu starp diviem tiesas spriedumiem prāvās starp tiem pašiem lietas dalībniekiem, kaut arī šādam konfliktam saskaņā ar regulā noteikto sistēmu principā nemaz nebūtu jārodas [18]. Līdz ar to spriedu-

ma neatzīšana saskaņā ar regulas 34. panta 3. punktu ir izņēmums, kad izņēmuma veidā ir pamats atkāpties no principa par gandrīz automātisku citu dalībvalstu tiesu spriedumu atzīšanu un līdz ar to neievērot vienu no Regulas Nr. 44/2001 "stūrakmeņiem". Šā iemesla dēļ šī tiesību norma ir jāinterpretē šauri un jāattiecina tikai uz spriedumiem, kuros paredzētas savstarpēji izslēdzošas tiesiskās sekas [19].

63. Turpretim regulas 6. panta 1. punkts attiecas uz citu situāciju. Vispirms, tā mērķis ir novērst nesavienojamu spriedumu risku, pirms šādi spriedumi vispār var rasties. Turklāt runa nav par pretrunām spriedumos, kas taisīti prāvās starp tiem pašiem lietas dalībniekiem, bet gan par iespējamām pretrunām divos spriedumos, no kuriem vienā ir izspriesta primārā prasība prāvā starp prasītāju un atbildētāju, bet otrā — tā paša prasītāja prasība pret citu atbildētāju. Regulas 6. panta 1. punktā prasītājam tiek sniegta iespēja celt vairākas prasības vienā tiesā, ja šīs prasības ir cieši saistītas, lai šādā veidā izvairītos no tādām pretrunām spriedumos, ko var radīt šo prasību izskatīšana divās dažādās tiesās [20].

16 — Turpat, 25. punkts.

17 — Piemēram, ģenerāladvokāts Ležē [*Léger*] savu 2005. gada 8. decembra secinājumu lietā *Roche Nederland* (spriedums minēts 3. zemsvītras piezīmē) 107.–110. punktā ir devis priekšroku šādai šaurai Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta interpretācijai. Spriedumā minētajā lietā Tiesa nav izlēmusi jautājumu, vai šis viedoklis ir jāievēro, skat. sprieduma 25. punktu. Tomēr no sprieduma lietā *Freeport* (minēts 3. zemsvītras piezīmē) var secināt, ka Tiesa neuztver nopietni šo šauro pieeju.

18 — It īpaši skat. Regulas Nr. 44/2001 27. panta normu saistībā ar *lis pendens*.

19 — Skat. regulas preambulas 17. apsvērumu un 1994. gada 6. decembra spriedumu lietā C-406/92 *Tatry* (*Recueil*, I-5439. lpp., 55. punkts).

20 — 6. panta 1. punkta piemērošana var veicināt arī procesuālo ekonomiju.

64. Ņemot vērā tikko aplūkoto abu tiesību normu atšķirīgo regulējuma priekšmetu, man šķiet jau mazāk lietderīgi uz regulas 6. panta 1. punktu attiecināt judikatūru par šīs regulas 34. panta 3. punkta priekšgājēju normu.

65. Otrkārt, pret šādu judikatūras par regulas 34. panta 3. punkta priekšgājēju normu attiecināšanu liecina tas, ka tā būtiski ierobežotu 6. panta 1. punkta *effet utile*. Situācija, kad divos spriedumos paredzētās tiesiskās sekas ir savstarpēji izslēdzošas, parasti radīsies tikai tad, ja abus spriedumus taisa prāvās starp tiem pašiem lietas dalībniekiem. Tomēr, tā kā regulas 6. panta 1. punkts attiecas nevis uz šādu situāciju, bet gan uz situāciju, kad vienā spriedumā ir izlemta primārā prasība prāvā starp prasītāju un atbildētāju un otrā — tā paša prasītāja prasība pret citu atbildētāju, parasti neradīsies savstarpēji izslēdzošas tiesiskās sekas regulas 34. panta 3. punkta nozīmē. Tas tādēļ, ka, pat ja spriedumi būtu nesavienojami, parasti tos abus būtu iespējams izpildīt [21].

66. Tādējādi galu galā ir noraidāma regulas 6. panta 1. punkta interpretācija, kurā ņem vērā šīs regulas 34. panta 3. punktu, un judikatūras par regulas 34. panta 3. punkta priekšgājēju normu attiecināšana uz šīs regulas 6. panta 1. punktu [22].

b) Regulas Nr. 44/2001 28. panta ņemšana vērā

67. Turpretim, interpretējot regulas 6. panta 1. punktu, ir jāņem vērā saikne ar tās 28. pantu. Saskaņā ar regulas 28. panta 1. punktu, ja saistītas prasības tiek izskatītas dažādu dalībvalstu tiesās, visas tiesas, izņemot tiesu, kurā pirmajā iesniegta lieta, var apturēt lietas izskatīšanu. Ja ir ievēroti šā panta 2. punktā minētie nosacījumi, visas tiesas, izņemot tiesu, kurā pirmajā iesniegta lieta, var pat atteikties no jurisdikcijas. Nosacījums par starp prasībām nepieciešamo saikni, kas saskaņā ar šā panta 1. punktu var pamatot lietas izskatīšanas apturēšanu un — izpildot papildu nosacījumu atbilstoši 2. punktam — pat atteikšanos no jurisdikcijas, ir paredzēts šā panta 3. punktā. Teksta ziņā tas ir identisks otrajam nosacījumam regulas 6. panta 1. punkta

21 — Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta Ležē secinājumu lietā *Roche Nederland* (spriedums minēts 3. zemsvītras piezīmē) 109. punktu.

22 — Šajā nozīmē skat. arī Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, 4. izdevums, 2010, L.G.D.J., 255. lpp.

nozīmē. Kā minēts iepriekš [23], tas saistīts ar to, ka regulas 6. panta 1. punkta formulējumu ir ietekmējusi Tiesas judikatūra par Briseles konvencijas 6. panta 1. punktu un savukārt Tiesu ir orientējusi regulas 28. panta 3. punkta priekšgājēja norma — Briseles konvencijas 22. panta 3. punkts.

68. Jau šā iemesla dēļ ir lietderīgi regulas 6. panta 1. punkta interpretācijā ņemt vērā sistēmisko saikni ar šīs regulas 28. pantu un tādējādi ņemt vērā arī judikatūru par šo tiesību normu un tās priekšgājēju normu. Atbilstīgi Tiesas judikatūrai saistītu prasību jēdziens Briseles konvencijas 22. panta 3. punkta (vai attiecīgi tagad — Regulas Nr. 44/2001 28. panta 3. punkta) nozīmē jāinterpretē tādējādi, ka, lai divas prasības būtu uzskatāmas par saistītām, pietiek ar to, ka to nošķirta izskatīšana un izlemšana ietver pretrunīgu spriedumu risku, bez nepieciešamības ietvert savstarpēji izslēdzošu tiesisko seku rašanos [24]. Man šķiet, ka šo judikatūru var attiecināt uz regulas 6. panta 1. punktu.

69. Tomēr ne visus vērtējumus par regulas 28. pantu nešaubīgi var attiecināt uz regulas 6. panta 1. punktu. Tas tādēļ, ka, pat ja abu tiesību normu teksts ir līdzīgs un mērķi — salīdzināmi, tomēr starp šīm abām normām ir atšķirības, kas jāņem vērā.

70. Regulas 28. panta 1. punktā tiesai, kurā pirmajā nav iesniegta lieta, ir dotas tiesības apturēt lietas izskatīšanu. Tomēr tiesvedības apturēšana — pretēji regulas 6. panta 1. punktam — nenozīmē starptautiskās jurisdikcijas maiņu. Lai gan atbilstoši regulas 28. panta 2. punkta nosacījumiem, ievērojot papildu nosacījumus, tiesa var arī atteikties no jurisdikcijas, tomēr jāņem vērā, ka regulas 28. pantā paredzētos lēmumus valsts tiesa pieņem, it īpaši ievērojot saskaņotas tiesas spriešanas intereses.

71. Turpretim lēmums izmantot jurisdikciju, pamatojoties uz saikni, ir tikai prasītāja ziņā. Viņš gan neņems vērā saskaņotas tiesas spriešanas intereses, bet tikai to, kāda jurisdikcija viņam ir izdevīgāka. Šā iemesla dēļ, interpretējot saistītu prasību jēdzienu regulas 6. panta 1. punkta nozīmē, pietiekami jāņem vērā atbildētāja intereses, lai ierobežotu jurisdikcijas ļaunprātīgas izmantošanas risku. Tādējādi saistītu prasību jēdzienam regulas 6. panta 1. punktā jāizvirza nedaudz stingrāki

23 — Skat. šo secinājumu 52. punktu.

24 — Spriedums lietā *Tatry* (minēts 19. zemsvītras piezīmē, 58. punkts).

nosacījumi nekā saistītu prasību jēdzienam regulas 28. pantā [25].

74. Turklāt Tiesa idejiski pamatojas uz to, ka Regulas Nr. 44/2001 (vai attiecīgi Briseles konvencijas) 6. panta 1. punktu piemēro tikai tad, ja pastāv risks, ka var tikt taisīti atšķirīgi spriedumi šīs tiesību normas nozīmē. Šajā gadījumā nepietiek tikai ar to, ka pastāv atšķirības tiesvedības iznākumā, drīzāk šīm atšķirībām ir jārodas *vienas un tās pašas faktiskās un juridiskās situācijas* ietvaros [27].

3) Tiesas judikatūra

72. Pēc tam, kad esmu aplūkojusi Regulā Nr. 44/2001 paredzēto tiesisko regulējumu, vēlos pievērsties tam, kā Tiesa ir interpretējusi ciešas saiknes jēdzienu regulas 6. panta 1. punkta nozīmē. Turklāt, ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, jāņem vērā arī judikatūra par Briseles konvencijas 6. panta 1. punktu.

75. Turklāt no sprieduma lietā *Roche Nederland* izriet, ka prasībās, kas saistībā ar Eiropas patenta pārkāpumu celtas pret vairākām dažādās dalībvalstīs reģistrētām uzņēmējsabiedrībām par vienas vai vairāku dalībvalstu teritorijā izdarītām darbībām, Tiesa nav konstatējusi vienu un to pašu faktisko situāciju. Tās pamatojums bija tāds, ka prasības tiek celtas pret dažādām personām un dažādās dalībvalstīs izdarītās pārkāpuma darbības, par kurām tiek vainotas šīs personas, nav vienas un tās pašas.

73. Vispirms Tiesa ir noskaidrojusi, ka ciešas saistības jēdziens regulas 6. panta 1. punkta nozīmē ir Savienības tiesību jēdziens, kas jāinterpretē autonomi un vienādi visās dalībvalstīs [26].

76. Turklāt šajā spriedumā Tiesa ir norādījusi, ka nevarot runāt par vienu un to pašu juridisko situāciju, ja abās prasībās piemēro atšķirīgas tiesības un šīs tiesības, kā tas ir patentu tiesību jomā, nav pilnībā saskaņotas. Šādā gadījumā atšķirīgus spriedumus

25 — Šajā nozīmē skat. Leible, S., Rauscher, T. izdevumā *Europäisches Zivilprozessrecht*, Sellier, 2006, 6. pants, 8. punkts.

26 — Spriedums lietā *Reisch Montage* (minēts 13. zemsvītras piezīmē, 29. punkts).

27 — Spriedums lietā *Freeport* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 40. punkts) un spriedums lietā *Roche Nederland* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 26. punkts).

nevarētu uzskatīt par nesavienojamiem Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta nozīmē [28].

77. Vēlāk spriedumā lietā *Freeport* Tiesa ir atzinusi, ka regulas 6. panta 1. punkta piemērošanai neesot noteikts nosacījums, ka pret dažādiem atbildētājiem celtām prasībām jābūt ar identisku juridisko pamatu [29]. Valsts tiesai esot jāizvērtē, vai dažādas šajā tiesā celtās prasības ir cieši saistītas; tātad, vai atsevišķas tiesvedības rada nesavienojamu spriedumu risku. Turklāt tai esot jāņem vērā visi no lietas materiāliem izrietošie būtiskie apstākļi. Tas varot mudināt valsts tiesu ņemt vērā arī tajā celto prasību juridiskos pamatus [30].

4) Pamatotie iebildumi

78. Par atsevišķiem šīs judikatūras elementiem ir izteikti iebildumi [31]. Attiecībā uz nosacījumu, ko Tiesa izstrādāja lietā *Roche Nederland*, proti, ka regulas 6. panta 1. punktu varot piemērot tikai tad, ja abām prasībām ir identiski juridiskie pamati, šīs šaubas man šķiet pamatotas. Šis nosacījums, šķiet, idejiski pamatojas uz pieņēmumu, ka nevar rasties nesavienojami spriedumi regulas 6. panta 1. punkta nozīmē, ja prasībām piemēro atšķirīgas tiesības un šīs tiesības nav pilnībā saskaņotas. Tomēr šis pieņēmums nav pareizs [32]. Tas būtu pareizs tikai tad, ja situācijā, kur divās dažādās tiesās izskata divas prasības, kurām piemēro atšķirīgas tiesības, *visas* pretrunas starp spriedumiem varētu saistīt

28 — Šajā spriedumā Tiesa ir norādījusi, ka Eiropas patentu joprojām regulējot tās valsts tiesiskais regulējums, attiecībā uz kuru tas piešķirts (apvienošanas teorija). Tāpēc prasība par Eiropas patenta pārkāpumu esot jāizvērtē, ņemot vērā attiecīgās valsts tiesisko regulējumu. No tā izriet, ka, ja dažādu dalībvalstu vairākās tiesās saistībā ar Eiropas patenta, kas izsniegts katrā no šīm dalībvalstīm, pārkāpumu ceļ prasības pret atbildētājiem ar domicilu šajās dalībvalstīs par darbībām, kas, kā tiek apgalvots, ir izdarītas to teritorijā, iespējamās atšķirības starp šo tiesu taisītiem spriedumiem neietilpstot vienas un tās pašas juridiskās situācijas ietvaros. Šā iemesla dēļ nevarot runāt par līdzīgu juridisko situāciju. Tā kā neesot līdzīgas juridiskās situācijas, tad neesot arī nesavienojamu spriedumu riska.

29 — Spriedums lietā *Freeport* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 38. punkts).

30 — Spriedums lietā *Freeport* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 41. punkts).

31 — Kur, A. A Farewell to Cross-Border Injunctions? The ECJ Decisions GAT v. Luk and Roche Nederland v. Primus and Goldenberg. No: *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 2006, 844. un nākamās lpp., 849. un nākamās lpp.; Wilderspin, M. La compétence juridictionnelle en matière de litiges concernant la violation des droits de propriété intellectuelle. No: *Revue critique de droit international privé*, 2006, 777. un nākamās lpp., 791. un nākamās lpp.; Schlosser, P. Anmerkung zu EuGH, Urteil v. 13.7.2006 — Rs. C-539/03 Roche Nederland BV u.a./Primus u. Goldenberg. No: *Juristenzeitung*, 2007, 303. un nākamās lpp., 305. un nākamās lpp.; Muir Watt, H., izdevējs: Magnus, U., Mankowski, P., *Brussels I Regulation*, Sellier, 2007, 6. pants, 25.a punkts. Šajā ziņā nevar nepiebilst, ka *European Max Planck Group for Conflict of Laws in Intellectual Property* (http://www.ip.mpg.de/ shared/data/pdf/clip_brussels_i_dec_06_final.pdf, 11. un 12. lpp.), reaģējot uz spriedumu lietā *Roche Nederland*, ir ierosinājusi grozīt Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punktu tā, lai uz šādām lietām attiektos jurisdikcija, pamatojoties uz saikni.

32 — Ļoti kritiski izsakās Kur, A., minētas iepriekš 31. zemsvītras piezīmē, 850. lpp., nosaucot šo argumentu par "acīmredzami kļūdainu".

tikai ar atšķirībām starp abām piemērojamām tiesībām. Tomēr šeit nav tāda situācija.

79. Tas tādēļ, ka, pirmkārt, vienmēr ir iespējams, ka divu tiesu divos spriedumos radušās pretrunas būs saistītas ar to, ka šīs tiesas ir atšķirīgi novērtējušas faktus. Ja — kā izskatāmajā lietā — par autortiesību pārkāpumiem ceļ divas prasības, no kurām vienā piemēro Austrijas tiesības, bet otrā — Vācijas tiesības, attiecīgajos spriedumos var rasties pretrunas, kas būs saistītas ar atšķirībām starp Vācijas un Austrijas autortiesību normām. Tomēr var rasties arī atšķirības, kas saistītas ar to, ka divas tiesas, kuras būtībā piemēro līdzīgus juridiskos kritērijus, izdara atšķirīgus secinājumus tāpēc, ka tās atšķirīgi novērtē faktus.

80. Otrkārt, var būt tā, ka arī pilnībā vēl nesaskaņotā jomā jau ir saskaņotas konkrētas minimālās prasības. Šādā gadījumā arī prasībās, kur piemēro atšķirīgu valstu tiesības, galu galā saturiski runa būs par vienu un to pašu tiesisko regulējumu, proti, kopējiem Savienības tiesību noteikumiem.

81. Tāpēc es domāju, ka nav pareizs Tiesas pieņēmums, ka nav iespējami nesavienojami spriedumi regulas 6. panta 1. punkta nozīmē, ja prasībās piemēro atšķirīgas tiesības un šīs tiesības nav pilnībā saskaņotas.

82. To nevar pamatot arī apstāklis, ka dalībvalstu tiesas nevarētu izskatīt lietas par intelektuālā īpašuma pārkāpumu citā dalībvalstī saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesībām. Regulā Nr. 44/2001 paredzētā sistēma balstās tieši uz šādu tiesu pamata kompetenci.

83. Treškārt, arī šāds piemērs rada jautājumu, vai regulas 6. panta 1. punkta obligāts nosacījums var būt vienu un to pašu tiesību piemērošana primārajai prasībai un citai prasībai. Izslēdzošas atbildības gadījumā, kur viens no atbildētājiem ir atbildīgs tikai tad, ja nav atbildīgs cits atbildētājs, vai alternatīvas atbildības gadījumā, pēc manām domām, rodas acīmredzamas intereses, lai lietu izskatītu viena un tā pati tiesa un tādējādi nerastos pretrunīgi iznākumi [33]. Šādā gadījumā juridiskā saikne

33 — Pretrunīgs iznākums rastos, piemēram, tad, ja viena tiesa lemj, ka atbildētājs, kurš ir primārais atbildētājs, nav atbildīgs, bet cita tiesa lemj, ka cits atbildētājs, kurš ir sekundārais atbildētājs, nav atbildīgs, jo, pēc tās domām, esot jāatbild primārajam atbildētājam.

starp abām prasībām nav atkarīga no tā, vai abām prasībām piemēro vienas un tās pašas tiesības.

84. Iepriekš minētie apsvērumi izraisa šaubas, vai tiešām regulas 6. panta 1. punkta piemērošana ir pamatota tikai tad, ja abām prasībām piemēro vienas un tās pašas tiesības.

85. Spriedumā lietā *Freeport* rodas iespaids, ka Tiesas pieeja satura ziņā atšķiras no tās pieejas spriedumā lietā *Roche Nederland*. Tomēr, tā kā joprojām, atsaucoties uz spriedumu lietā *Roche Nederland*, tā pieprasa, ka esot jābūt vienai un tai pašai faktiskajai un juridiskajai situācijai [34], Tiesas vispārējā koncepcija saglabājas neskaidra [35].

5) Par ciešu saikni Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkta nozīmē

86. Ņemot vērā manā skatījumā pamatoto Tiesas līdzšinējās judikatūras kritiku, pārbaudot pietiekami ciešas saiknes esamību Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkta nozīmē, ierosinu izmantot mazliet mainītu pieeju. Vispirms jānorāda, ka regulas 6. panta 1. punkta ietvaros nozīme ir tikai saiknei starp primāro prasību, no vienas puses, un citu prasību vai citām prasībām, no otras puses. Šis noteikums jāuztver nopietni (a). Šādas saiknes pirmais nosacījums ir, lai primārā prasība un cita prasība pamatotos uz vienādiem faktiem (b). Otrkārt, starp primāro prasību un citu prasību jābūt arī pietiekami ciešai juridiskajai saiknei (c). Turpretim autonomi nav jāpārbauda, vai konkrētajā situācijā var rasties nesavienojami spriedumi (d).

a) Saikne starp primāro prasību un citu prasību vai citām prasībām

87. Ar Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punktu jurisdikcija, pamatojoties uz saikni, tiek pieļauta tikai attiecībā uz tādām prasībām, kuras ir cieši saistītas ar primāro prasību. Tomēr šīs prasības no savas puses nevar būt primāras prasības citām, ar šīm pirmajām cieši saistītajām prasībām.

88. Tas izriet, pirmkārt, no regulas 6. panta 1. punkta formulējuma, kas paredz ciešu saistību starp primāro prasību un citu prasību.

34 — Spriedums lietā *Freeport* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 40. punkts).

35 — Roth, H., "Das Konnexitätserfordernis im Mehrparteiengerichtsstand des Art. 6 Ziffer 1 EuGVO", *Die Richtige Ordnung — Festschrift für Jan Kropholler*, Mohr Siebeck, 2008, 884. un nākamās lpp., 887. lpp., norāda uz pretrunām starp abiem spriedumiem. Tāpat arī Gaudemet-Tallon, H., minēts 22. zemsvītras piezīmē, 256.–259. lpp.

Otrkārt, par to liecina doma, ka atbildētājam jābūt lielā mērā paredzamiem jurisdikcijas noteikumiem.

89. Attiecībā uz izskatāmo lietu tas nozīmē, ka jurisdikcija, pamatojoties uz saikni, prasībām pret piekto un otro atbildētāju saistībā ar Vācijā iznākošajiem laikrakstiem ir iespējama tikai tad, ja šīm prasībām ir pietiekami cieša saikne ar primāro prasību pret pirmo atbildētāju. Turpretim tas, vai saikne ir starp atsevišķām prasībām pret otro līdz piekto atbildētāju, regulas 6. panta 1. punkta ietvaros nav būtiski, jo šo atbildētāju juridiskās adreses nav Austrijā un tāpēc attiecīgās prasības nav primārās prasības.

90. Tādējādi iesniedzējtiesas jurisdikciju prasībai pret otro atbildētāju saistībā ar Vācijā iznākošo *Bild* federālo izdevumu saskaņā ar regulas 6. panta 1. punktu nevar pamatot ar to, ka tajā jau tiek izskatītas citas prasības pret otro atbildētāju saistībā ar Austrijā iznākošajiem laikrakstiem (*Bild* Minhenes izdevumu un *Die Welt*), attiecībā uz kurām tai ir jurisdikcija. Šīs citas prasības pret otro atbildētāju nav primārās prasības regulas 6. panta 1. punkta nozīmē, jo otrās atbildētājas juridiskā adrese nav Austrijā.

b) Vienādi fakti

91. Saiknes starp primāro prasību, no vienas puses, un citu prasību, no otras puses, pirmais nosacījums ir, ka prasībām jāpamatojas uz vienādiem faktiem. Šajā saistībā jāievēro, ka atbildētājam lielā mērā jābūt paredzamai regulas 6. panta 1. punkta piemērošanai [36]. Tādējādi vienādu faktu minimālajam nosacījumam jābūt, ka atbildētājam katrā ziņā jāsaprot, ka pret viņu kā primārā atbildētāja līdzatbildētāju atbilstīgi regulas 6. panta 1. punktam var celt prasību šā primārā atbildētāja domicila valsts tiesā.

36 — Skat. šo secinājumu 56. punktu.

92. Šis minimālais nosacījums nav ievērots, ja fakti, uz kuriem prasītāja pamato savu primāro prasību un citu prasību, ir tādi, ka primārā atbildētāja un cita atbildētāja darbība gan skar vienu un to pašu vai līdzīgu prasītājas tiesisko labumu un ir viena veida darbība, bet ir izdarīta neatkarīgi un bez savstarpējas zināšanas. Šādā nesaskaņotas paralēlas darbības gadījumā citam atbildētājam nav pietiekami paredzams, ka saskaņā ar regulas 6. panta 1. punktu pret viņu var celt prasību arī primārā atbildētāja domicila valsts tiesā.

94. Šeit arī nevar neminēt, ka spriedumā lietā *Roche Nederland* Tiesa ir noraidījusi Briseles konvencijas 6. panta 1. punkta piemērošanu lielā mērā "vienādas faktiskās situācijas" neesamības dēļ arī tad, kad Eiropas patentu bija pārkāpušas dažādās dalībvalstīs reģistrētas uzņēmumu grupas sabiedrības. Tiesas pamatojums it īpaši bija tāds, ka prasības esot celtas pret dažādām personām un dažādās dalībvalstīs izdarītās pārkāpuma darbības, par kurām tika vainotas šīs personas, neesot vienas un tās pašas [37]. Šīs judikatūras, kas nav neapstrīdama [38], vērtējums šajā vietā, pēc manām domām, nav jāveic, jo pamata lietā jau nav saskaņotas paralēlas darbības [39].

93. Iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai pamata lietā nav bijusi primārā atbildētāja, no vienas puses, un attiecīgi otrā līdz piektā atbildētāja, no otras puses, saskaņota paralēla darbība. Tomēr faktu informācija, kas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, liek domāt, ka izskatāmajā lietā runa bija par nesaskaņotu paralēlu darbību. Šajā lietā regulas 6. panta 1. punktu nav iespējams piemērot jau tāpēc, ka nav vienādu faktu šīs tiesību normas nozīmē.

37 — Spriedums lietā *Roche Nederland* (minēts 3. zemsvītras piezīmē, 26. un 27. punkts).

38 — It īpaši skat. Wilderspin, M., minēts 31. zemsvītras piezīmē, 791. un 780. lpp.

39 — Tikai papildinot vēlos norādīt, ka sprieduma lietā *Roche Nederland* (minēts 3. zemsvītras piezīmē) 37. un 38. punktā paustās Tiesas bažas, ka regulas 6. panta 1. punkta piemērošana šādā gadījumā varētu negatīvi ietekmēt jurisdikcijas noteikumu paredzamību un veicināt *forum shopping* praksi, pēc manām domām, var novērst, stingri ievērojot nosacījumu, kā ierosināts šo secinājumu 87.–90. punktā, ka nozīme ir saistībai ar primāro prasību. Parasti tas nozīmētu, ka kopējo jurisdikciju visām prasībām pret uzņēmumu grupas sabiedrībām nosaka tikai atbilstīgi uzņēmumu grupas mātes uzņēmuma juridiskajai adresei, ja šīs prasības ceļ pret šo mātes uzņēmumu un attiecīgajiem meitas uzņēmumiem kopā.

c) Pietiekami cieša juridiskā saikne

95. Regulas 6. panta 1. punktā paredzētās ciešās saiknes otrs nosacījums ir pietiekami cieša juridiskā saistība. Tā kā izskatāmajā lietā jau nav vienādu faktu, šo otro nosacījumu vēlos aplūkot īsumā.

96. Šajā gadījumā idejiski jāpamatojas uz to, vai abas prasības ir tik cieši juridiski saistītas, ka prasītājam nebūtu pamata likt tās izskatīt divām tiesām. No regulas 6. panta 1. punkta izriet, ka šāda situācija it īpaši var rasties tad, ja juridiskā saikne starp divām prasībām ir tik cieša, ka pretrunas starp nolēmumiem nebūtu pieņemamas. Šajā saistībā zināmā mērā var ņemt vērā arī procesuālās ekonomijas aspektus, tomēr stingri ievērojot atbildētāju intereses attiecībā uz jurisdikciju paredzamību.

97. Gadījumi, kur juridiskā saikne starp prasībām ir tik cieša, ka pretrunas starp nolēmumiem nebūtu pieņemamas, vispirms ir tādi, kuros vienas prasības iznākums ir atkarīgs no citas prasības iznākuma. Šajā ziņā es norādu uz izslēdzošas atbildības vai alternatīvas atbildības piemēru šo secinājumu 83. punktā. Pietiekami cieša juridiskā saikne it īpaši ir arī tad, ja atbildētāji ir solidāri parādnieki, līdzīpašnieki vai tiesību kopiena.

98. Lietās, kur izvirza līdzīgus prasījumus un kur attiecīgi piemērojamās tiesībās nosacījumi būtībā ir līdzīgi, par Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkta piemērošanu vispirms liecina tas, ka šādā veidā var izvairīties no pretrunām, kas varētu būt saistītas ar to, ka divas tiesas ir atšķirīgi novērtējušas faktus. Saistībā ar kopējiem Savienības tiesību noteikumiem par to liecina arī izvairīšanās no juridiska rakstura pretrunām. Tāpat par šādu saikni liecina arī procesuālās ekonomijas apsvērumi. Tomēr šādos gadījumos galvenā nozīme ir nosacījumam, lai primārā prasība un cita prasība pamatotos uz vienādiem faktiem. Proti, risks, ka fakti tiks atšķirīgi novērtēti un ka juridiskais vērtējums būs atšķirīgs, jurisdikcijas maiņu saskaņā ar regulas 6. panta 1. punktu var pamatot tikai tad, ja atbildētājam tas ir paredzams.

99. Ņemot vērā, ka izskatāmajā lietā jau nav šādu vienādu faktu, šis jautājums izskatāmās lietas ietvaros sīkāk vairs nav jāanalizē.

Noslēgumā tomēr jānorāda, ka iepriekš minētie gadījumi, kuros ir pietiekami cieša saikne, nav jāuztver kā izsmeļošs tādu gadījumu saraksts, kur ir pietiekama juridiskā saikne.

d) Nav jāveic atsevišķa pārbaude vai jāprognozē, vai konkrētajā situācijā var rasties pretrunas

100. Atšķirībā no tā, kas, šķiet, izriet it īpaši no sprieduma lietā *Roche Nederland* [40], papildus vienādu faktu un pietiekami ciešas juridiskās saiknes esamībai nav jāpārbauda vai jāprognozē, vai starp diviem spriedumiem var rasties pretrunas.

101. Proti, regulas 6. panta 1. punktā ir ņemts vērā *abstrakts risks*, ka divām tiesām piešķirtas jurisdikcijas dēļ var rasties pretrunas šo tiesu divos spriedumos [41]. Kā minēts iepriekš, jebkurā gadījumā, kur divas tiesas izskata divas lietas, kuru pamatā ir līdzīgi fakti, katrā ziņā rodas risks, ka atšķirības šo tiesu spriedumos būs saistītas ar faktu atšķirīgu novērtējumu. Atbilstīgi šai izpratnei regulas 6. panta 1. punkta *mērķis* gan ir izvairīties no pretrunām. Tomēr, tā kā runa ir par abstraktu risku, vienīgais *nosacījum*s ir pietiekami cieša saikne ar primāro prasību [42].

102. Pret šādu izpratni neliecina arī regulas 6. panta 1. punkta teksts. Vārdus "lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība" var saprast vienkārši kā šīs tiesību normas mērķa aprakstu, kuram nav autonoma nosacījuma rakstura.

D — *Secinājumi*

103. Līdz ar to ciešas saiknes jēdziens Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punktā ir jāinterpretē tādējādi, ka tas paredz vienādu faktu un pietiekamas juridiskās saiknes starp primāro prasību un citu prasību nosacījumu. Līdz ar

40 — Skat. sprieduma lietā *Roche Nederland* (minēts 3. zemsvītras piezīmē) 32. punktu.

41 — Līdzīgu domu ir izteicis Roth, H., minēts 35. zemsvītras piezīmē, 892. un 893. lpp.

42 — Tāpat arī Roth, H., minēts 35. zemsvītras piezīmē, 893. lpp.

to šajā izskatāmajā gadījumā nozīme ir tikai prasības ciešai saistībai ar pirmo atbildētāju.

104. Tādā gadījumā kā šis izskatāmais gadījums nevar runāt par vienādiem faktiem, ja primārā atbildētāja un cita atbildētāja darbība, kas ir prasības priekšmets, ir nesaskaņota paralēla darbība.

105. Pietiekama juridiskā saikne var būt arī tad, ja primārai prasībai un citai prasībai piemēro dažādu valstu tiesības, kas nav pilnībā saskaņotas.

**IX — Par citiem prejudiciālajiem jautājumiem**

106. Turpmāk es sniegšu atbildes uz otro, trešo un ceturto prejudiciālo jautājumu, turklāt vispirms es pievērsīšos ceturtajam prejudiciālajam jautājumam, kuru uzdodot iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai fotorobota publicēšana var būt tā izgatavošanai izmantotā fotogrāfijas parauga reproducēšana Direktīvas 2001/29 2. panta a) apakšpunkta nozīmē (A). Atbilstīgi direktīvas struktūrai šis jautājums jāizskata pirms otrā un trešā prejudiciālā jautājuma, kas ir par Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) un e) apakšpunkta interpretāciju. Saskaņā ar šīm tiesību normām sabiedrības drošības pasākumiem (B) vai citātiem (C) dalībvalstis var paredzēt izņēmumus no reproducēšanas tiesībām vai šo tiesību ierobežojumus (turpmāk tekstā — "ierobežojumi").

A — *Par ceturto prejudiciālo jautājumu*

107. Uzdodot ceturto prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2001/29 1. panta 1. punkts saistībā ar šīs direktīvas 5. panta 5. punktu un pārstrādātās Bernes konvencijas [43] 12. pantu, it īpaši ņemot vērā ECPAK Pirmā protokola [44] 1. pantu un Pamattiesību hartas 17. pantu, jāinterpretē tādējādi, ka uz portretu fotogrāfijām attiecas "vājāka" autortiesību aizsardzība pret pārveidošanu vai šādas aizsardzības nemaz nav, jo, ņemot vērā, ka tās ir "reāli fotoattēli", radošās iespējas ir minimālas.

108. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ceturtais prejudiciālais jautājums

43 — Pārstrādātā Bernes Konvencija par literatūras un mākslas darbu aizsardzību (1971. gada 24. jūlija Parīzes redakcija), kurā 1979. gada 28. septembrī tika izdarīti grozījumi.

44 — 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija; 1952. gada 20. marta Pirmais protokols.

jāizskata, ievērojot tiesību izpratni, ko *OGH* izteikusi pagaidu noregulējuma tiesvedībā [45]. Tā ir lēmusi, ka, lai atbildētājas pamata lietā varētu publicēt attiecīgo fotorobotu, saskaņā ar attiecīgajām valsts tiesību normām neesot bijusi vajadzīga prasītājas pamata lietā piekrišana. Lai gan attiecīgā fotogrāfija, kas tika izmantota kā paraugs fotorobota izgatavošanai, esot bijusi ar autortiesībām aizsargāts fotogrāfiju darbs, tomēr fotorobota izgatavošana un publicēšana esot bijusi nevis pārveidošana, kurai būtu bijusi vajadzīga prasītājas pamata lietā kā fotogrāfiju darba autores piekrišana, bet gan brīva izmantošana, kas varējusi notikt bez viņas piekrišanas. Tas, vai ir bijusi pārveidošana vai brīva izmantošana, esot atkarīgs no radošās darbības saistībā ar paraugu. Jo izteiktāka esot radošā darbība saistībā ar paraugu, jo mazāk varot runāt par brīvu izmantošanu. Tādā portreta fotogrāfijā kā attiecīgā fotogrāfija dizainerim bija pieejamas tikai dažas individuālas radošās iespējas. Ņemot to vērā, autortiesību aizsardzība attiecīgajai fotogrāfijai esot atbilstīgi šaura. Turklāt uz tās pamata izgatavotais attiecīgais fotorobots esot jauns, neatkarīgs darbs, kuru pašu aizsargā autortiesības.

45 — Skat. šo secinājumu 38. punktu.

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti

109. Pēc *prasītājas pamata lietā* domām, pieeja, saskaņā ar kuru portretu fotogrāfijām ir vājāka autortiesību aizsardzība vai šādas aizsardzības nemaz nav, neatbilst tiesību normām, kuras iesniedzējtiesa minējusi prejudiciālajā jautājumā. Vienkāršām fotogrāfijām un fotogrāfiju darbiem saskaņā ar Direktīvas 2001/29 1. pantu ir vienāda aizsardzība pret pārveidošanu. Apstāklis, ka, izgatavojot portretu fotogrāfijas, esot mazākas radošās iespējas, nenozīmējot, ka tām ir tikai vājāka aizsardzība. Šādas fotogrāfijas nevarot sadalīt aizsargātā un neaizsargātā daļā. Turklāt jāņem vērā, ka fotorobotus var izgatavot katrā laikā un vienkārši. *OGH* pieeja neesot atbilstīga ne trīsposmu pārbaudei saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktu un Bernes konvencijas 12. pantu, ne tiesībām uz īpašumu saskaņā ar ECPAK Pirmā protokola 1. pantu un Eiropas Pamattiesību hartas 17. pantu. Pirmkārt, runa nav par stingri ierobežotiem individuāliem gadījumiem. Otrkārt, atbilstīgi šai pieejai būtiski negatīvi ietekmēta tiktu arī fotorobota izgatavošanai izmantotās attiecīgās fotogrāfijas parastā izmantošana un, treškārt, tiktu mazināta autortiesību

ekonomiskā vērtība, nepamatojot to ar likumīgiem vispārējo interešu apsvērumiem.

110. Ceturto prejudiciālo jautājumu *atbildētājas pamata lietā* uzskata par nepieņemamu, jo acīmredzami neesot saiknes ar pamata lietu. Proti, jautājums par attiecīgās fotogrāfijas aizsardzības jomu pamata lietā esot jāizlemj iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus individuālās lietas apstākļus. Šajā saistībā neesot nozīmes iesniedzējtiesas uzdotajam prejudiciālajam jautājumam.

111. Turklāt *OGH* pieeja esot pareiza. Portreta fotogrāfijā esot ierobežotas radošo iespēju robežas, kas nozīmējot šādas fotogrāfijas mazāku individualitāti. Tāpēc tām esot vājāka autortiesību aizsardzība vai šādas aizsardzības nemaz neesot. Tāpat esot jāņem vērā radošā darbība, kas izpaužas fotorobota izgatavošanā. Turklāt Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta i) apakšpunktā esot paredzēta iespēja noteikt ierobežojumus darba papildu iekļaušanai citā materiālā.

112. *Itālijas valdība* uzskata, ka no iesniedzējtiesas minētajām tiesību normām neizriet, ka salīdzinājumā ar uz portreta fotogrāfijas pamata izgatavotu fotorobotu portretu fotogrāfijām ir vājāka autortiesību aizsardzība vai šādas aizsardzības nemaz nav. Portretu fotogrāfijām neesot mazākas autortiesību aizsardzības. Turklāt fotorobota izgatavošana drīzāk esot vienkārša darbība, ko varot viegli veikt ar datorprogrammu. Šāda pieeja neesot atbilstīga arī Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktā paredzētajai trīsposmu pārbaudei.

113. *Austrijas valdība* un *Komisija* norāda, ka galvenā nozīme ir nevis iesniedzējtiesas minētajām tiesību normām, bet gan Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. pantam. Kopā ar *Spānijas valdību* tās apgalvo, ka fotogrāfijām esot autortiesību aizsardzība, ja tās ir individuāli intelektuāli darbi. Tāpēc portreta fotogrāfiju aizsardzība esot atkarīga no individualitātes un kreativitātes pakāpes. Pamatojoties uz šiem kritērijiem, valsts tiesai pamata lietā esot jānovērtē, vai fotogrāfija, kura izmantota fotorobota izgatavošanai, atbilst šīm prasībām. Portreta fotogrāfijas izmantošana nenozīmējot, ka saskaņā ar Direktīvu 2001/29 tai esot mazāka autortiesību aizsardzība pret pārveidošanu. Tas, vai fotorobota izgatavošana jāuzskata par parauga reproducēšanu Direktīvas 2001/29 2. panta nozīmē, esot atkarīgs no tā, vai fotorobotā ir atspoguļotas raksturīgas

pazīmes, atbilstoši kurām paraugs jāuzskata par individuālu intelektuālu darbu.

2) Par pieņemamību

114. Ceturtais prejudiciālais jautājums jāsaprot tā, ka iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šo secinājumu 108. punktā izklāstītā *OGH* tiesību izpratne atbilst piemērojamiem Savienības un attiecīgajā gadījumā starptautisko tiesību noteikumiem.

115. Šādā izpratnē prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

116. Pretēji atbildētāju pamata lietā uzskatam šis jautājums nav teorētisks. Gluži pretēji — iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesību noteikumiem atbilst tas, ka, pamatojoties uz valsts tiesībām, *OGH* ir nodalījusi attiecīgās fotogrāfijas brīvu izmantošanu un reproducēšanu, kurai vajadzīga atļauja. Šis jautājums ir būtisks, lai *OGH* varētu izspriest lietu.

117. Nav nozīmes arī tam, ka atbilde uz šādi izprastu prejudiciālu jautājumu izriet nevis no šajā jautājumā minētajām tiesību normām, bet gan no Direktīvas 93/98 6. panta, kas kodificēts Direktīvas 2006/116 6. pantā, kā arī no Direktīvas 2001/29 2. panta. Tā kā atbilstīgi LESD 267. pantam iesniegtam lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu jāveicina valsts tiesu un Tiesas efektīva sadarbība un šādā veidā Tiesa iesniedzējtiesai var sniegt visas norādes, kas ir noderīgas pamata lietas izspriešanā, uz prejudiciālo jautājumu tā var atbildēt, pamatojoties uz attiecīgajām tiesību normām [46].

3) Juridiskais vērtējums

118. Tā kā saskaņā ar Direktīvas 2001/29 2. panta a) apakšpunktu reproducēšanas tiesību nosacījums ir ar autortiesībām aizsargāta darba esamība [47], izskatāmajā lietā vispirms rodas jautājums, ar kādiem nosacījumiem autortiesību aizsardzība var attiekties

46 — 1984. gada 28. februāra spriedums lietā 294/82 *Einberger* (*Recueil*, 1177. lpp., 6. punkts), 1992. gada 16. jūlija spriedums lietā C-187/91 *Belovo* (*Recueil*, I-4937. lpp., 13. punkts).

47 — Skat. 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-5/08 *Infopaq International* (Krājums, I-6569. lpp., 33. un nākamie punkti). Tiesas pieeja, saskaņā ar kuru intelektuālā jaunrade tiek prasīta arī darbiem, kuru aizsardzības nosacījumi nav saskaņoti, ir kritizēta Schulze, G., "Schleichende Harmonisierung des urheberrechtlichen Werkbegriffs?", *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* (*GRUR*), 2009, 1019. un nākamās lpp. Izskatāmajā lietā tam nav nozīmes, jo fotogrāfiju aizsardzības nosacījumi Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. pantā ir saskaņoti.

uz portreta fotogrāfiju (a). Pēc tam rodas jautājums, vai tāda fotorobota publicēšana, kura izgatavošanai izmantota ar autortiesībām aizsargāta portreta fotogrāfija, ir uzskatāma par reproducēšanu Direktīvas 2001/29 2. panta a) apakšpunkta nozīmē.

a) Par portretu fotogrāfiju aizsardzību

119. Direktīvas 93/98 6. pantā, kas kodificēts Direktīvas 2006/116 6. pantā, ir regulēti nosacījumi, ar kādiem saskaņā ar dažādiem Savienības tiesību noteikumiem [48] fotogrāfijām ir autortiesību aizsardzība. Saskaņā ar minēto tiesību normu 1. teikumu nozīme ir tam, vai fotogrāfijas ir oriģinālas tādā ziņā, ka tās ir autora paša intelektuāli darbi. Minēto direktīvu 6. panta 2. teikumā ir noteikts, ka fotogrāfiju aizsardzības noteikšanai nav jāpiemēro nekādi citi kritēriji.

120. Tādējādi iesniedzējtiesai jāspēj pārbaudīt, vai fotogrāfija, kas kā paraugs izmantota fotorobota izgatavošanai, ir uzskatāma par no prasītājas pamata lietā intelektuālās jaunrades izrietošu intelektuālu darbu. Šis jēdziens, kas nav definēts Direktīvā 93/98 vai attiecīgi Direktīvā 2006/116, ir autonomi interpretējams Savienības tiesību jēdziens [49]. No Direktīvas 93/98 preambulas septiņpadsmitā apsvēruma vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 preambulas 16. apsvēruma, kurā ir atsauce uz pārstrādāto Bernes konvenciju, izriet, ka fotogrāfisku darbu atzīst par oriģinālu [individuālu], ja tas ir autora intelekta radīts un atspoguļo viņa personību.

121. Tādējādi saskaņā ar Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. panta 1. teikumu tiek aizsargāts tikai cilvēka jaunrades darbs, turklāt tas var rasties arī tad, ja cilvēks izmanto tehnisku palīglīdzekli, piemēram, fotoaparātu.

122. Fotogrāfijai jābūt arī individuālas jaunrades darbam [50]. Fotogrāfijas gadījumā tas nozīmē, ka fotogrāfs izmanto iespējamās radošās iespējas un šādi piešķir fotogrāfijai individuālas īpašības.

48 — Saskaņā ar Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. panta 3. teikumu papildus Savienības tiesību noteikumiem dalībvalstis var paredzēt aizsardzību arī citām fotogrāfijām.

49 — Tas izriet no Direktīvas 93/98 preambulas septiņpadsmitā apsvēruma.

50 — Skat. spriedumu lietā *Infopaq* (minēts 47. zemsvītras piezīmē, 35. punkts), kur Tiesa ir atsaukusies uz nosacījumiem atbilstīgi Direktīvas 2006/116 6. pantam.

123. Saskaņā ar Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. panta 2. teikumu citi kritēriji nav būtiski. Tādējādi nav prasīta noteikta mākslinieciska kvalitāte vai jaunievedums. Nav nozīmes arī jaunrades mērķim, kā arī ieguldītajam darbam un izmaksām.

124. Līdz ar to prasības, nosakot fotogrāfijas autortiesību aizsardzību, saskaņā ar Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. pantu, nav pārāk augstas [51]. Izmantojot šo kritēriju, portreta fotogrāfijai var būt autortiesību aizsardzība atbilstīgi Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. pantam, proti, arī tad, ja runa ir par fotogrāfa pasūtījuma darbu. Pat ja šādas fotogrāfijas būtiskais elements jau ir pati fotografētā cilvēka persona, fotogrāfam saglabājas pietiekamas radošās iespējas. Proti, citu starpā fotogrāfs var noteikt redzes leņķi, fotografētās personas stāju un sejas izteiksmi, fonu, asumu, kā arī gaismu un apgaismojumu. Tēlaini izsakoties, būtiski ir, lai fotogrāfs fotogrāfijai piešķirtu "personisku raksturu".

125. Iesniedzējtiesai, piemērojot šo kritēriju, pamata lietā ir jākonstatē, vai fotogrāfiju, kas izmantota kā paraugs fotorobota izgatavošanai, aizsargā autortiesības saskaņā ar Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. panta 1. teikumu.

b) Par reproducēšanas jēdzienu

126. Ja atbilstīgi Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. pantam fotogrāfiju aizsargā autortiesības, tās autoram ir reproducēšanas tiesības saskaņā ar Direktīvas 2001/29 2. panta a) apakšpunktu. Atbilstīgi šim pantam tas var atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji. Tādējādi saskaņā ar

51 — Skat. Nordemann, A., izdevējs: Loewenheim, U., *Handbuch der Urheberrechts*, 2010. gada 2. izdevums, Beck, 9. pants, 149. punkts. Leistner, M., "Copyright Law in the EC: Status quo, recent case law and policy perspectives", *Common Market Law Review*, 2009, 847.–850. lpp., norāda, ka Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. pantā paredzētais kritērijs ir izraisījis to, ka noteiktās dalībvalstīs piemērojams stingrāks kritērijs tika samazināts, lai ievērotu direktīvas prasības. Tāpēc šīs lietas ietvaros nav vajadzības rūpīgi salīdzināt, no vienas puses, *common law* un līdz ar to Apvienotās Karalistes un Īrijas tiesību sistēmās pazīstamo "sweat of the brow" kritēriju un, no otras puses, kontinentālajās tiesību sistēmās pazīstamo "originalité" un "Schöpfungshöhe" kritēriju.

šo iespējami plašo formulējumu [52] reproducēšana ir tad, ja atbildētājas pamata lietā publicē attiecīgās fotogrāfijas, neveicot nekādas to izmaiņas. Tomēr izskatāmajā lietā rodas jautājums, vai arī attiecīgā fotorobota publicēšana var būt tādas fotogrāfijas reproducēšana, kas izmantota tā izgatavošanai.

127. Ja fotorobots ir izgatavots ar datorprogrammu tā, ka vispirms attiecīgā fotogrāfija ir ieskanēta [53] un pēc tam ieskenētais attēls ir pārveidots ar programmu, principā tā ir reproducēšana direktīvas 2. panta a) apakšpunkta nozīmē. Tas tādēļ, ka šī tiesību norma nepārprotami attiecas arī uz publicēšanu pārveidotā formā. Par to liecina arī Direktīvas 2001/29 preambulas 21. apsvērums, saskaņā ar kuru reproducēšanas darbību jēdziens ir jādefinē plaši.

128. Tomēr šāds iznākums nav obligāts. Interpretējot reproducēšanas jēdzienu, nedrīkst ņemt vērā tikai Direktīvas 2001/29 2. panta a) apakšpunkta tekstu, bet jāievēro arī šīs tiesību normas iecerētais mērķis. Tas ir aizsargāt ar autortiesībām aizsargātu darbu. Šajā saistībā jānodala darbs un darba kopija. *Darbs* ir personiska intelektuāla jaunrade, ko aizsargā autortiesības. *Darba kopija* ir materiāls priekšmets, kurā izpaužas ar autortiesībām aizsargāts darbs. Direktīvas 2. panta a) apakšpunktā noteiktās reproducēšanas tiesības aizsargā ar autortiesībām aizsargātu darbu. Darba kopiju tās aizsargā tikai tiktāl, ciktāl var rasties kaitējums darbam.

129. Tādējādi fotorobota publicēšana ir portreta fotogrāfijas, kas izmantota kā paraugs tā izgatavošanai, reproducēšana tikai tad, ja fotorobotā joprojām ir iemiesota personiskā intelektuālā jaunrade, kas pamato fotogrāfiskā parauga autortiesību aizsardzību. Situācijā, kad fotorobots ir izgatavots, pamatojoties uz fotogrāfiskā parauga skenētu attēlu, tas tā principā varētu būt. Tomēr nav izslēgts, ka fotorobotā, kurā, pamatojoties uz desmitgadīga bērna attēlu, jāattēlo iespējamais astoņpadsmitgadīga pieaugušā izskats, to izgatavojot, lielā mērā tiek novērsti elementi, kas paraugā veido personisko intelektuālo jaunradi. Piemēram, ja portreta fotogrāfiju izmanto tikai, lai noskaidrotu personas biometriskās pazīmes, un pēc tam, pamatojoties uz šīm

52 — Reproducēšanas jēdzienu Direktīvas 2001/29 2. pantā veido reproducēšanas jēdziena kombinācija priekšgājējās direktīvās. Šajā ziņā skat. Reinbothe, J., "Die EG-Richtlinie zum Urheberrecht in der Informationsgesellschaft", *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht — Internationaler Teil*, 2001, 733. un nākamās lpp., 736. lpp., un Lewinsky, S., "Der EG-Richtlinienvorschlag zum Urheberrecht und zu verwandten Schutzrechten in der Informationsgesellschaft", *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht — Internationaler Teil*, 1998, 637. un 638. lpp.

53 — Šajā gadījumā skenēta attēla izgatavošana jau pati par sevi ir reproducēšana, kuras pieļaujamība būtu jānovērtē saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 1. punktu.

pazīmēm, izgatavo fotorobotu, tad šāda fotorobota publicēšana nav reproducēšana direktīvas 2. panta a) apakšpunkta nozīmē.

c) Secinājumi

132. Pirmkārt, jāsecina, ka portreta fotogrāfijai saskaņā ar Direktīvas 93/98 vai attiecīgi Direktīvas 2006/116 6. pantu ir autortiesību aizsardzība, ja tā ir no fotogrāfa intelektuālās jaunrades izrietošs individuāls darbs, kas rodas, ja fotogrāfs, izmantojot iespējamās radošās iespējas, piešķir portreta fotogrāfijai personisku raksturu.

130. Turpretim atbilstīgi direktīvas noteikumiem patstāvīgs būtisks kritērijs man nešķiet tas, kādā veidā fotorobotā izpaužas jaunrade un vai tas pats ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Tomēr, jo vairāk fotorobots atšķiras no parauga, jo drīzāk var pieņemt, ka elementi, kas veido parauga personisko intelektuālo jaunradi, fotorobotā vairs nav tik būtiski un līdz ar to arī vērā ņemami.

133. Otrkārt, jāsecina, ka tāda fotorobota publicēšana, kura izgatavošanai izmantota ar autortiesībām aizsargāta portreta fotogrāfija, ir reproducēšana Direktīvas 2001/29 2. panta a) apakšpunkta nozīmē, ja elementi, kas veido parauga individuālo intelektuālo jaunradi, ir iemiesoti arī fotorobotā.

B — *Par trešo prejudiciālo jautājumu*

131. Ievērojot šos noteikumus, iesniedzējtiesai pamata lietā ir jāpārbauda, vai fotorobota publicēšana ir reproducēšana direktīvas 2. panta a) apakšpunkta nozīmē.

134. Trešais prejudiciālais jautājums ir par Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā paredzētās iespējas noteikt ierobežojumus interpretāciju. Saskaņā ar to dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus reproducēšanas tiesībām un

izziņošanas tiesībām izmantošanai sabiedrības drošības nolūkā vai lai nodrošinātu administratīvu, parlamentāru vai tiesas procesu pienācīgu norisi un pārskatus par tiem.

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti

135. Pirmkārt, iesniedzējtiesa uzdod jautājumu, vai šīs tiesību normas piemērošana paredz, ka ir vajadzīgs konkrēts, aktuāls un nepārprotams tiesību aizsardzības iestāžu aicinājums publicēt attiecīgās fotogrāfijas, proti, vai ir jābūt oficiālam lūgumam publicēt fotogrāfijas personas meklēšanas nolūkā. Gadījumā, ja tas netiek prasīts, otrkārt, rodas jautājums, vai plašsaziņas līdzekļi var atsaukties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu arī tad, ja bez attiecīga iestādes lūguma palīdzēt meklēšanā tie pēc savas ierosmes izlemj, vai fotogrāfiju publicēšana ir "sabiedrības drošības interesēs". Ja tas nav iespējams, treškārt, rodas jautājums, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunkta piemērošanai ir pietiekami, ka plašsaziņas līdzekļi vēlāk apgalvo, ka fotogrāfiju publicēšana ir palīdzējusi personas meklēšanā, vai arī katrā ziņā ir vajadzīgs konkrēts, ar fotogrāfiju publicēšanu tieši saistīts aicinājums lasītājiem palīdzēt izmeklēt noziedzīgu nodarījumu.

136. *Prasītāja pamata lietā* un *Spānijas valdība* uzskata, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu varot piemērot tikai tad, ja ir bijis konkrēts, aktuāls un nepārprotams tiesību aizsardzības iestāžu aicinājums publicēt fotogrāfiju. Tās norāda, ka lēmums, vai un kā piemērot šo iespēju noteikt ierobežojumus, esot atkarīgs no attiecīgajām administratīvajām un tiesu iestādēm. Sabiedrības drošības nodrošināšana ietilpstot valsts iestāžu ekskluzīvā kompetencē un tikai tās var lemt, kuros plašsaziņas līdzekļos un kādā formā drīkst publicēt fotogrāfijas personas meklēšanas nolūkā. Atbilstīgi prasītājas pamata lietā uzskatam par to liecina arī tas, ka Direktīvai 2001/29 jāpanāk augsts intelektuālās jaunrades aizsardzības līmenis. Ja plašsaziņas līdzekļi varētu atsaukties uz to, ka fotogrāfijas tiek publicētas sabiedrības drošības interesēs, tie varētu pēc saviem ieskatiem izmantot autoru darbus bez viņu piekrišanas. Turklāt saskaņā ar prasītājas pamata lietā apgalvojumu direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā paredzēts arī, ka ar fotogrāfiju publicēšanu esot saistīts arī aicinājums palīdzēt personas meklēšanā. Neesot pietiekami, ja plašsaziņas līdzekļi vēlāk apgalvotu, ka fotogrāfiju publicēšana ir palīdzējusi personas meklēšanā.

137. Turpretim *atbildētājas pamata lietā*, *Austrijas valdība* un *Komisija* uzskata, ka plašsaziņas līdzekļi varētu atsaukties uz direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu arī tad, ja nebūtu aktuāla un nepārprotama aicinājuma palīdzēt personas meklēšanā. Šajā tiesību normā neesot norādes, ka ir vajadzīgs konkrēts un nepārprotams tiesību aizsardzības iestāžu aicinājums publicēt fotogrāfijas.

138. Pārējā daļā šo lietas dalībnieku argumenti ir atšķirīgi.

139. Atbildētājas pamata lietā norāda, ka direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā dalībvalstīm esot piešķirta iespēja atļaut brīvi izmantot darbus, lai nodrošinātu administratīvu, parlamentāru vai tiesas procesu pienācīgu norisi. Turpretim Komisija uzskata, ka direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā esot paredzētas divas atšķirīgas situācijas un izskatāmajā lietā runa esot tikai par izmantošanu sabiedrības drošības nolūkā.

140. Atbildētājas pamata lietā arī izsaka viedokli, ka plašsaziņas līdzekļi varētu tieši atsaukties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu, ja fotogrāfiju publicēšana ir sabiedrības drošības interesēs. Šajā saistībā tā it īpaši norāda uz preses brīvības nozīmi. Plašsaziņas līdzekļiem patstāvīgi, tātad bez iestāžu aicinājuma būtu jāspēj izlemt, kad tie veic izmeklēšanu un sniedz pārskatus. Turklāt lasītāji, jau iepazīstoties ar plašsaziņas līdzekļos raksturotajiem faktiem, sniegtu kriminālizmeklēšanas iestādēm būtisku informāciju, kas palīdzētu atklāt noziedzīgu nodarījumu.

141. Turpretim Austrijas valdība un Komisija uzskata, ka atbildīgajām valsts iestādēm saglabājoties tiesības paredzēt izņēmumus un ierobežojumus sabiedrības drošības nolūkā. Tomēr tām būtu jāievēro direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunkta un trīsposmu pārbaudes noteikumi. Tādējādi plašsaziņas līdzekļi pēc saviem ieskatiem nevarot lemt, kad ir ietekmēta sabiedrības drošība.

142. Komisija arī apgalvo, ka fotogrāfiju reproducēšanai esot jābūt vajadzīgai sabiedrības drošības nolūkā un tai esot jābūt samērīgai ar izvirzīto sabiedrības drošības mērķi. Ja policijas iestādes plašsaziņas līdzekļiem lūgtu publicēt fotogrāfiju, droši varētu pieņemt, ka fotogrāfijas izmantošana ir vajadzīga sabiedrības drošības nolūkā. Turpretim, ja fotogrāfijas un aprakstošā teksta publicēšanai nav acīmredzamas saiknes ar sabiedrības drošību un izdevējs tikai vēlāk to apgalvo, rodas nopietnas aizdomas, ka fotogrāfija faktiski nav izmantota sabiedrības drošības nolūkā.

143. Austrijas valdība uzskata, ka esot pietiekami, ja, skatoties objektīvi, fotogrāfiju publicēšana var palīdzēt atklāt noziedzīgus nodarījumus.

2) Juridiskais vērtējums

144. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, arī trešais prejudiciālais jautājums jāizskata, ievērojot tiesību izpratni, ko *OGH* izteikusi nolēmumā par pagaidu noregulējumu [54]. Proti, *OGH* ir lēmusi, ka attiecīgo fotogrāfiju brīva izmantošana sabiedrības drošības nolūkā saskaņā ar valsts tiesību normām neesot atkarīga no konkrēta un nepārprotama tiesību aizsardzības iestāžu aicinājuma publicēt fotogrāfijas. Gluži pretēji — esot pietiekami, ka tiesību aizsardzības iestādes ir publicējušas fotogrāfijas un saistībā ar to publicēšanu ir sniegta norāde uz faktiski vēl nepabeigtu kriminālizmeklēšanu, lai atklātu noziedzīgus nodarījumus.

145. Uzdodot jautājumu trijās daļās, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šī pieeja atbilst Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunkta noteikumiem.

54 — Skat. šo secinājumu 38. punktu.

146. Pirms sniegšu atbildes uz trim jautājuma daļām, vispirms vēlos pievērsties tiesiskā regulējuma metodei, kas izmantota direktīvas 5. panta 3. punktā un līdz ar to arī tā d) apakšpunktā.

a) Par tiesiskā regulējuma metodi, kas izmantota Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punktā

147. Direktīvas 2001/29 5. pantā ir paredzēti vairāki autortiesību ierobežojumi. Kā izriet no šīs direktīvas preambulas 32. apsvēruma, šis uzskaitījums ir izsmeļošs, jo attiecībā uz pieļaujamiem ierobežojumiem jāpanāk minimālais saskaņošanas līmenis. Līdz ar to direktīvas 5. panta 3. punktā minētie jēdzieni ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni.

148. Direktīvas 5. panta 3. punktā ir paredzēti vairāki fakultatīvi ierobežojumi. Dalībvalstis var noteikt šeit minētos ierobežojumus, bet principā tas tām nav jādara. Ja dalībvalstis var lemt, vai noteikt 3. punktā minēto ierobežojumu, atbilstīgi principam *qui potest majus, potest et minus* tās var lemt arī par to, kā šāds ierobežojums izpaudīsies. Tomēr šajā gadījumā tām jāievēro vairāki noteikumi. Vispirms konkrētas tiesības noteikt ierobežojumus nozīmē, ka dalībvalstis var brīvi izvēlēties, vai ieviest kādu ierobežojumu, bet gadījumā, ja dalībvalstis izmanto šīs tiesības, ir paredzētas konkrētas minimālās prasības. Turklāt

dalībvalstīm katrā ziņā jāievēro trīsposmu pārbaudes noteikumi atbilstīgi direktīvas 5. panta 5. punktam. Tādējādi tās drīkst piemērot ierobežojumus tikai dažos īpašos gadījumos (*pirmais posms*), kas nav pretrunā darba parastai izmantošanai (*otrais posms*) un nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses (*trešais posms*) [55]. Turklāt prasības var izrietēti arī no citiem Savienības tiesību normām. Visbeidzot no direktīvas preambulas 32. apsvēruma izriet, ka dalībvalstīm sava rīcības brīvība ir jāizmanto saskanīgi.

149. Tādējādi direktīvas 5. panta 3. punktā paredzēts tiesību ietvars, kas dalībvalstīm ir jāievēro. Tomēr tas, kā minētā ietvara robežās dalībvalsts izveido šajā tiesību normā paredzēto ierobežojumu, ir tās kompetencē.

150. Attiecībā uz Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunkta piemērošanu tas nozīmē, ka dalībvalstij ar direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu pienākums ir uzlikts tiktāl, ciktāl tajā ir noteiktas robežas attiecībā uz to, ko tā var atzīt par sabiedrības drošības gadījumu, kas var pamatot izņēmumu no autortiesībām vai to ierobežojumu. Tomēr, ievērojot šīs robežas, principā dalībvalsts pēc saviem ieskatiem var noteikt, kādos gadījumos tā uzskata, ka izņēmums no autortiesībām vai to ierobežojums ir pamatots.

b) Par jautājuma pirmo daļu

151. Ņemot vērā iepriekš raksturoto Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā izmantoto tiesiskā regulējuma metodi, jautājuma pirmā daļa jāsaprot tādējādi, ka iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, secinot, ka tādos gadījumos kā izskatāmajā lietā aktuāls un nepārprotams tiesību aizsardzības iestāžu aicinājums nav ar autortiesībām aizsargātu fotogrāfiju publicēšanas bez autora piekrišanas nosacījums, dalībvalsts tiesa attiecīgo valsts tiesību normu interpretācijā neievēro direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā noteiktās robežas.

152. Izskatāmajai lietai ir raksturīga īpatnība, ka agrāk 1998. gadā saistībā ar Natašas K. nolaupīšanu tika veikti meklēšanas pasākumi un šā iemesla dēļ tiesību aizsardzības

55 — Par trīsposmu pārbaudi skat. manu 2009. gada 12. februāra secinājumu lietā C-5/08 *Infopaq International* (spriedums minēts 47. zemsvītras piezīmē) 134. punktu.

iestādes publicēja attiecīgās fotogrāfijas. Tomēr pēc Natašas K. bēgšanas no nolaupītāja 2006. gadā netika izplatīts aktuāls un nepārprotams aicinājums palīdzēt viņas meklēšanā.

153. Vispirms jānorāda, ka saskaņā ar direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunkta tekstu galvenā nozīme ir tam, ka izņēmums vai ierobežojums reproducēšanas tiesībām ir noteikts sabiedrības drošības nolūkā. Tāpēc būtisks kritērijs ir, vai reproducēšana objektīvi var palīdzēt nodrošināt sabiedrības drošību [56].

154. Tāpat jāsecina, ka aicinājums palīdzēt meklēšanā, lai atrastu nolaupītu personu vai tās nolaupītāju, tiek vērsts uz ar sabiedrības drošību saistītu mērķi Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunkta nozīmē.

155. Turklāt dalībvalsts ievēro Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā noteiktās robežas, ja arī laika ziņā sena aicinājuma palīdzēt personas meklēšanā gadījumā joprojām tiek uzskatīts, ka tiek ietekmēta sabiedrības drošība. Proti, nevar izslēgt, ka meklējamā persona tiek atrasta tikai daudzus gadus pēc aicinājuma palīdzēt personas meklēšanā izplatīšanas.

156. Tomēr, neņemot vērā faktu, ka valsts tiesību aizsardzības iestāde agrāk ir izplatījusi aicinājumu palīdzēt personas meklēšanā un šajā saistībā publicējusi fotogrāfijas, vairs nevar objektīvi runāt par ar sabiedrības drošības apsvērumiem saistīta mērķa īstenošanu, ja šis aicinājums jau ir izpildīts. Tādējādi iesniedzējtiesai jāpārbauda, kādi bija sākotnējā aicinājuma palīdzēt personas meklēšanā mērķi un vai šie mērķi jau nav sasniegti, Natašai K. aizbēgot no nolaupītāja un tieši pēc tam nolaupītājam izdarot pašnāvību.

157. Ja iesniedzējtiesa secinātu, ka meklēšanas pasākumiem bija arī citi mērķi, kas vēl nav sasniegti, piemēram, iespējamā līdzdalībnieka meklēšana [57], pēc tam jāpārbauda, vai attiecīgo fotogrāfiju publicēšana laikrakstos un žurnālā varēja objektīvi palīdzēt sasniegt šo pasākumu papildu mērķi. Lai gan nav izslēgts, ka arī laikraksta publikācija, kurā netiek izteikts aicinājums palīdzēt personas meklēšanā, var objektīvi palīdzēt tiesību aizsardzības iestāžu veiktajiem meklēšanas pasākumiem, tomēr šādā publikācijā katrā ziņā jābūt norādei uz turpmāk notiekošajiem pasākumiem. Tāpat fotogrāfiju publicēšanai

56 — Tādējādi papildus izskatāmās lietas apstākļiem jākonstatē, ka sabiedrības drošības jēdziens atbilstīgi Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktam ietver ne tikai situācijas, kur tiek izplatīti aicinājumi palīdzēt personas meklēšanā.

57 — Uz to atsaucas atbildētājas pamata lietā.

objektīvi jāpalīdz sasniegt šo meklēšanas pasākumu papildu mērķi. Šādā situācijā valsts tiesai it īpaši jāpārbauda, vai astoņus gadus vecu nolaupītās personas fotogrāfiju un fotorobota publicēšana var objektīvi palīdzēt atrast iespējamo līdzdalībnieku, kurš, izmantojot šīs pašas fotogrāfijas, netika atrasts jau pirms astoņiem gadiem.

c) Par jautājuma otro daļu

159. Uzdodot jautājuma otro daļu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai plašsaziņas līdzekļi pēc savas ierosmes var izlemt, ka fotogrāfiju publicēšana ir veikta sabiedrības drošības nolūkā, proti, vai plašsaziņas līdzekļi, nesagaidot atbildīgo tiesību aizsardzības iestāžu lēmumu, var tieši atsaukties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu.

160. Uz šo jautājumu jāatbild noliedzoši.

158. Ja iesniedzējtiesa, piemērojot iepriekš minēto kritēriju, secinātu, ka ir izpildīti direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunkta nosacījumi, papildus būtu jāpārbauda, vai ir ievēroti arī trīsposmu pārbaudes noteikumi. Izskatāmajā lietā it īpaši jāpārbauda, vai ir ņemts vērā arī šīs pārbaudes trešais posms, proti, vai nav nepamatoti skartas tiesību subjekta likumīgās intereses. It īpaši tam ir nozīme tad, ja attiecīgo fotogrāfiju publicēšana vispirms ir paredzēta, lai ilustrētu publikāciju par Natašu K., un atsaukšanās uz tiesību aizsardzības iestāžu aicinājumu palīdzēt personas meklēšanā salīdzinājumā ar šo mērķi ir sekundāra.

161. Kā minēts iepriekš [58], direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstis *var* paredzēt izņēmumus no autortiesībām vai to ierobežojumus sabiedrības drošības nolūkā. Līdz ar to saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstij nav pienākuma vispār ieviest šādu ierobežojumu. Ja tā to ievieš, tā var to veidot Savienības tiesību aktos noteiktajās robežās. Tādējādi dalībvalsts pēc saviem ieskatiem var lemt, kādos direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā minētajos gadījumos autortiesību ierobežojums ir pamatots.

58 — Skat. šo secinājumu 148.–150. punktu.

162. Tādējādi plašsaziņas līdzekļi nevar tieši atsaukties uz direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu, lai pamatotu ar autortiesībām aizsargātu fotogrāfiju reproducēšanu, jau tāpēc, ka šajā ziņā šī tiesību norma nav pietiekami precīza un beznosacījuma.

d) Par jautājuma trešo daļu

165. Uz jautājuma trešo daļu nav jāatbild, jo šī daļa būtu izskatāma tikai gadījumā, ja atbilde uz jautājuma otro daļu būtu apstiprinoša.

163. Tiktāl, ciktāl šajā saistībā atbildētājas pamata lietā atsaucas uz preses brīvību, jo tiktu ierobežotas to iespējas sagatavot pārskatus, tas ir kļūdaini. Direktīvas 5. panta 3. punkta e) apakšpunktā dalībvalstīm ir piešķirtas tiesības aizsargāt sabiedrības drošību. Tātad šīs tiesību normas priekšmets nav intelektuālā īpašuma aizsardzības vērtējums salīdzinājumā ar preses brīvību. Drīzāk šis vērtējums it īpaši ir izteikts Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta c) apakšpunktā (preses brīvība) un e) apakšpunktā (citēšanas brīvība) un tāpēc tas jāņem vērā šo tiesību normu interpretācijā.

C — *Par otro prejudiciālo jautājumu*

166. Iesniedzējtiesas otrais prejudiciālais jautājums ir par Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus reproducēšanas tiesībām citātiem, piemēram, kritikas vai apskata nolūkā, ar noteikumu, ka tie attiecas uz darbu, kas jau ir likumīgi publiskots. Citi nosacījumi ir, ka ir norādīts citātu avots, tostarp autors, ja vien to nav neiespējami izdarīt, un ka citātu izmantošana notiek saskaņā ar godprātīgu praksi un ciktāl tas vajadzīgs attiecīgajam mērķim.

164. Tādējādi galu galā jāsecina, ka plašsaziņas līdzekļi nevar tieši atsaukties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunktu, lai pamatotu ar autortiesībām aizsargātu fotogrāfiju reproducēšanu.

167. Iesniedzējtiesa, pirmkārt, vēlas noskaidrot, vai šo tiesību normu var piemērot arī tad, ja citētā preses publikācija pati nav ar

autortiesībām aizsargāts literārs darbs. Otrkārt, rodas jautājums, vai tiesību normu var piemērot arī tad, ja citētajam darbam nav norādīts autors vai izpildītājs.

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti

168. Atbildētājas pamata lietā uzskata, ka, tā kā *jautājuma pirmā daļa* nav būtiska pamata lietas izspriešanā, šī jautājuma daļa nav pieņemama, jo iesniedzējtiesa neesot konstatējusi, vai publikācijām ir autortiesību aizsardzība vai tādas nav.

169. Satura ziņā prasītāja pamata lietā un Itālijas valdība apgalvo, ka nedrīkstot piemērot Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu, ja preses publikācija, kurā citē darbu, pati nav ar autortiesībām aizsargāts literārs darbs. Itālijas valdība uzskata, ka par to liecina šīs tiesību normas teksts. Tāpat Itālijas valdība un prasītāja atsaucas uz autortiesību augstu aizsardzības līmeni un atbilstīgu atlīdzību autoram.

170. Turpretim atbildētājas pamata lietā, Austrijas valdība un Komisija par direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta nosacījumu neuzskata to, ka citētajai preses publikācijai jābūt ar autortiesībām aizsargātam literāram darbam, jo citēšanas tiesības varot pamatot arī šādā gadījumā. Šajā saistībā Komisija norāda uz tiesību normas tekstu un apstākli, ka Direktīvas 2001/29 5. pantā minēto izņēmumu uzskaitījums esot izsmeļošs. Turklāt esot jāizveido atbilstīgs līdzsvars starp intelektuālā īpašuma aizsardzību un sabiedrības interesēm brīvi izmantot darbus citējot.

171. Atbildētājas pamata lietā un Spānijas valdība papildus apgalvo, ka autortiesības varot aizsargāt arī īsu preses publikāciju.

172. Par *jautājuma otro daļu* prasītāja pamata lietā, Austrijas, Itālijas un Spānijas valdības, kā arī Komisija apgalvo, ka direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts neesot piemērojams, ja citētajam darbam vai citam tiesību objektam neesot norādīts īstais autors, ja vien to nav bijis neiespējami izdarīt. Austrijas valdība norāda uz tiesību normas skaidro tekstu.

173. Atbildētājas pamata lietā uzskata, ka šis jautājums nav pieņemams tāpēc, ka atbilde uz to izrietot jau no tiesību normas teksta. Satura ziņā tās apgalvo, ka direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu var piemērot arī tad, ja citētajam darbam vai citam tiesību objektam nav norādīts autors vai izpildītājs. Principā, ievērojot lietu parasto gaitu, tām arī neesot bijis iespējams uzzināt prasītājas pamata lietā uzvārdu vai autora nosaukumu. Aģentūra, kur tās esot saņēmušas attiecīgās fotogrāfijas, jau agrāk esot ieguvusi šīs fotogrāfijas personas meklēšanas nolūkā vai preses konferencēs bez policijas sniegtas attiecīgas norādes.

174. Turpretim prasītāja pamata lietā un Itālijas valdība uzskata, ka tas, ka attiecīgās fotogrāfijas esot iedevusi ziņu aģentūra, atbildētājas pamata lietā neatbrīvojot no pienākuma norādīt īsto autoru.

175. *Turklāt* lietas dalībnieki izsakās arī par direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta citiem nosacījumiem. Prasītāja pamata lietā, Austrijas un Spānijas valdības, kā arī Komisija norāda, ka šo tiesību normu varot piemērot tikai tad, ja fotogrāfijas esot izmantotas kā citāts, proti, ja tām esot pierādīšanas funkcija. Šajā gadījumā neesot pietiekami, ka tās ir izmantotas tikai, lai pievērstu lasītāju uzmanību publikācijai.

176. Austrijas valdība un Komisija uzskata, ka saskaņā ar direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu esot atļauts citēt fotogrāfijas arī pilnībā, ja tas vajadzīgs citēšanas mērķim. Tomēr šajā gadījumā īpaša nozīme esot trīsposmu pārbaudei atbilstīgi direktīvas 5. panta 5. punktam. Itālijas valdība un Komisija šaubās, vai pamata lietā ir ievēroti trīsposmu pārbaudes nosacījumi, it īpaši otrais un trešais posms.

177. Turpretim atbildētājas pamata lietā apgalvo, ka esot izpildīti arī citi 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta nosacījumi. It īpaši publicēšana esot notikusi saskaņā ar godprātīgu praksi, jo publicētās fotogrāfijas esot iegūtas no uzticamām trešām personām. Turklāt esot jāņem vērā arī tiesības uz vārda brīvību.

2) Juridiskais vērtējums

178. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, arī otrais prejudiciālais jautājums jāizskata, ievērojot tiesību izpratni, ko *OGH* izteikusi nolēmumā par pagaidu

noregulējumu [59]. Tajā *OGH* ir norādījusi, ka saskaņā ar valsts tiesību normām citātus laikrakstos un žurnālos var neierobežoti izmantot, bet fotogrāfijas pilnībā drīkst citēt tikai tad, ja to prasa citēšanas mērķis un netiek mazināta fotogrāfijas ekonomiskā vērtība.

a) Par jautājuma pirmo daļu

179. Uzdodot jautājuma pirmo daļu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai var piemērot Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu, ja plašsaziņas līdzeklis, kurā atrodas citāts, pats nav aizsargāts ar autortiesībām.

180. Šis jautājums ir būtisks lietas izspriešanā. Pretēji atbildētāju pamata lietā uzskatam nav vajadzīgs, lai iesniedzējtiesa vispirms pārbaudītu, vai publikāciju aizsargā autortiesības. Proti, lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstīgi LESD 267. pantam nav pakārtots raksturs tādā ziņā, ka valsts tiesai, pirms tā iesniedz Tiesai jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju, būtu jānoskaidro visi citi strīdīgie jautājumi.

181. Arī šajā saistībā vispirms jānorāda, ka iespējai noteikt ierobežojumus atbilstīgi Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktam dalībvalstīm nav obligāts raksturs un tāpēc tās principā pēc saviem ieskatiem var lemt, vai paredzēt šādu ierobežojumu valsts tiesību aktos un kā to veidot Savienības tiesību noteikumu ietvaros, protams, ievērojot jau šo secinājumu 148. punktā minētos nosacījumus.

182. Ņemot to vērā, iesniedzējtiesas uzdotais jautājums jāsaprot tādējādi, ka tā vēlas noskaidrot, vai, valsts tiesību aktos neparedzot citēšanas tiesību nosacījumu, lai citēto publikāciju pašu aizsargātu autortiesības, dalībvalsts neievēro šajā tiesību normā paredzētos Savienības tiesību noteikumus.

183. Uz šo jautājumu jāatbild noliedzoši.

184. Pirmkārt, no direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta teksta šāds ierobežojošs nosacījums neizriet.

59 — Skat. šo secinājumu 38. punktu.

185. Otrkārt, direktīvā nav arī nekādu citu norāžu, kas liktu domāt par šādu nosacījumu. Gluži pretēji — no sistēmiskās saistības ar citām direktīvas 5. panta 3. punktā minētajām iespējām noteikt ierobežojumus izriet, ka nevienu no šīm iespējām nepamato doma, ka viena darba autortiesības var ierobežot tikai par labu citam darbam.

186. Treškārt, man šķiet, ka arī šīs tiesību normas mērķis neliecina par šādu interpretāciju. Direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzētā iespēja noteikt ierobežojumus jāaplūko, ievērojot neierobežotas intelektuālas izvērtēšanas intereses. Tātad tās mērķis it īpaši ir īstenot vārda un preses brīvību. Publikācijas, ko aizsargā autortiesības, var ietilpt šo pamattiesību aizsardzības jomā.

187. Ceturtkārt, par šādu ierobežojošu interpretāciju neliecina arī pārstrādātā Bernes konvencija, uz kuru idejiski pamatojas iespēja noteikt ierobežojumus saskaņā ar direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu [60] un kuras kontekstā tā ir jāinterpretē.

60 — Skat. pārstrādātās Bernes konvencijas 10. panta 1. punktu.

188. Piektkārt, arī trīsposmu pārbaude atbilstīgi Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktam neprasa, lai ar autortiesībām aizsargātos darbos tiktu privileģēti tikai citāti. No šāda viedokļa vispirms var norādīt uz iepriekš minētajiem argumentiem. Tāpat nav redzams, ka ar autortiesībām aizsargātas fotogrāfijas parasta izmantošana, ievietojot citātus ar autortiesībām neaizsargātos darbos, tiek negatīvi ietekmēta vairāk, nekā ievietojot citātus ar autortiesībām aizsargātos literāros darbos.

189. Tādējādi galu galā jāsecina, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā nav paredzēts obligāts nosacījums, lai publikāciju, kurā atrodas citāts šīs tiesību normas nozīmē, pašu aizsargātu autortiesības.

190. Tā kā direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts dalībvalstīm nav obligāts, tās principā pēc saviem ieskatiem valsts tiesību aktos var noteikt šaurākas citēšanas tiesības, nekā paredz Savienības tiesību ietvara robežas. Tomēr šajā gadījumā tām jāņem vērā citi Savienības tiesību noteikumi, it īpaši vārda un preses brīvība.

b) Par jautājuma otro daļu

191. Uzdodot jautājuma otro daļu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai var piemērot direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzēto izņēmumu, ja publikācijā nav minēta publicētās fotogrāfijas autore. Arī šis jautājums jāsaprot tādējādi, ka iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, valsts tiesību aktos paredzot, ka citātus drīkst izmantot arī, nenorādot citētā darba autoru, dalībvalsts neievēro direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta noteikumus.

192. Pretēji atbildētājas pamata lietā uzskatam šis prejudiciālais jautājums ir pieņemams. No Tiesas Reglamenta 104. panta 3. punkta otrās daļas izriet, ka prejudiciālie jautājumi nav nepieņemami pat tad, ja atbildes uz tiem nerada šaubas, tomēr par tiem ir iespējams izdot rīkojumu.

193. Satura ziņā šim jautājumam ir divi elementi. Tā kā saskaņā ar direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu autors ir jānorāda tikai tad, ja to ir iespējams izdarīt, rodas nākamais jautājums, kurā brīdī jāpieņem, ka autoru ir neiespējami norādīt šīs tiesību normas nozīmē (i). Pēc tam rodas jautājums, kādas tiesiskās sekas dalībvalstij jāparedz, ja autoru nebija neiespējami norādīt un tomēr tas netika norādīts (ii).

i) Par neiespējamību norādīt autoru

194. Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā nav definēti gadījumi, kad izrādās, ka avotu un autoru ir neiespējami norādīt.

195. No vienas puses, saskaņā ar šīs tiesību normas tekstu nozīme ir neiespējamībai to izdarīt. Līdz ar to nav pietiekami, ka norāde uz autoru nebūtu saprātīgi sagaidāma. Tas liecina par tiešām stingru kritēriju. To pamato arī Direktīvas 2001/29 mērķi nodrošināt augstu aizsardzības līmeni un atbilstīgu atlīdzību [61]. Turklāt no vārda "erweisen" [izrādās] [62] izriet, ka no citējošās personas katrā ziņā tiek sagaidīts, ka tā centīsies noskaidrot citāta avotu un autoru.

61 — Skat. Direktīvas 2001/29 preambulas 4., 9. un 10. apsvērumu.

62 — Angļu valodā "turns out to be", franču valodā "s'avère", nīderlandiešu valodā "blijkt", portugāļu valodā "se revele", slovēņu valodā "se … izkaže", spāņu valodā "resulte". Neskaidrāk tas ir izteikts itāļu valodas versijā "in caso di".

196. No otras puses, jāņem vērā, ka citēšanas tiesību mērķis ir īstenot vārda un preses brīvību. Tādējādi attiecībā uz neiespējamību nedrīkst izvirzīt tik stingras prasības, ka citēšanas tiesības praktiski vairs nevar izmantot, ja nav iespējams noskaidrot autoru.

197. Turklāt novērtējot, vai bija neiespējami norādīt autoru direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta nozīmē, jāizvērtē visi konkrētā gadījuma apstākļi.

198. Līdz ar to izskatāmajā lietā iesniedzējtiesai it īpaši jāņem vērā fakts, ka attiecīgās fotogrāfijas ir izmantotas saistībā ar aicinājumu palīdzēt personas meklēšanā. Šādā gadījumā citējošā persona nevar vienkārši paļauties, ka personai, kuras rīcībā ir fotogrāfijas, ir arī tiesības uz šīm fotogrāfijām. Tāpat šādā gadījumā no citējošās personas jāprasa, lai gadījumā, kad fotogrāfijai nav norādīts autors, tā censtos to noskaidrot. Tas tādēļ, ka meklēšanā izsludinātu personu fotogrāfijās parasti nav norādīts šo fotogrāfiju autors.

199. Par stingrām prasībām attiecībā uz atbildētāju pamata lietā pienākumu liecina arī trīsposmu pārbaude saskaņā ar direktīvas 5. panta 5. punktu. Tās otrajā un trešajā posmā tiek prasīts, lai netiktu negatīvi ietekmēta darba parastā izmantošana un nepamatoti netiktu skartas tiesību subjekta likumīgās intereses. Izskatāmajā lietā ir raksturīgi, ka prasītājas pamata lietā autortiesības jau ir ietekmējuši personas meklēšanas pasākumi, proti, sabiedrības drošības nolūkā veiktie pasākumi, un šo pasākumu dēļ attiecīgās fotogrāfijas tika reproducētas bez viņas piekrišanas un nenorādot viņu kā autori. Lai šādā gadījumā pilnībā nezustu autortiesību nozīme, pēc manām domām, tikai izņēmuma gadījumos var pieņemt, ka, nepūloties noskaidrot autoru, citējošā persona var atsaukties uz to, ka autoru norādīt bija neiespējami.

200. Nevēloties apsteigt iesniedzējtiesas veicamo vērtējumu konkrētajā lietā, man šķiet, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izrietošie fakti liek domāt, ka atbildētājām pamata lietā nebija neiespējami norādīt autoru.

ii) Par tiesiskajām sekām, ja autoru norādīt nav bijis neiespējami

201. Ja iesniedzējtiesa secinātu, ka norādīt autori nebija neiespējami, rodas jautājums, kādas tiesiskās sekas dalībvalstij jāparedz šādā gadījumā. Šādā situācijā viena no pieejām ir, ka publicēšana nedrīkst notikt bez

autora piekrišanas. Savukārt saskaņā ar citu pieeju publicēšana šajā gadījumā ir atļauta, bet autoram ir tiesības pieprasīt norādīt viņa uzvārdu.

202. Man šķiet, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktam atbilst tikai tā pieeja, saskaņā ar kuru citēšana, nenorādot autoru un bez autora piekrišanas, ir neatļauta publicēšana.

203. Pirmkārt, par to liecina Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta teksts. Proti, tajā paredzēts, ka dalībvalsts var paredzēt citēšanas tiesības tikai tad, ja ir norādīts avots, tostarp autors. Tas liek domāt, ka runa ir par nosacījumu, kas obligāti jāņem vērā dalībvalstij, kura izmanto direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzētās tiesības.

204. Otrkārt, šo interpretāciju apstiprina tas, ka šis nosacījums tiek izmantots saistībā ar citiem šīs tiesību normas nosacījumiem, kuri acīmredzami ir obligāti jāievēro. Šajā ziņā runa ir par nosacījumiem, ka izmantošanai ir jāatbilst godprātīgai praksei un tās apjomam jābūt tādam, ciktāl ir vajadzīgs attiecīgajam mērķim.

205. Treškārt, par to liecina arī šā nosacījuma jēga un mērķis. Principā autors spēj lemt par sava darba izmantošanu. Lai gan direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā dalībvalstij ļauts ierobežot autora tiesības vārda un preses brīvības interesēs, tomēr, pateicoties pienākumam norādīt avotu un autoru, autoram jāsaglabā kontroles minimums. Tostarp viņam jāspēj kontrolēt, vai viņa darba izmantošana nepārsniedz citēšanas atļautās robežas. Pieeja, saskaņā ar kuru reproducēšana būtu atļauta arī, nenorādot autoru, un saglabātos tikai tiesības pieprasīt norādīt autoru, būtu saistīta ar risku, ka autors nevar efektīvi īstenot šo kontroli. Ja autors netiek minēts, daudzos gadījumos viņam pastāv risks pat neuzzināt par sava darba izmantošanu.

206. Iepriekš minētie argumenti liecina, ka autora norādīšana ir uzskatāma par obligātu nosacījumu iespējai noteikt ierobežojumus saskaņā ar direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu. Tādējādi šā nosacījuma

neievērošana nozīmē, ka reproducēšanu nevar pamatot ar šo tiesību normu [63].

iii) Secinājumi

207. Galu galā jāsecina, ka, nenorādot fotogrāfijas autori, lai gan to nav bijis neiespējami izdarīt, netiek ievēroti direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzētie noteikumi par citēšanu bez autora piekrišanas. Norādīt autoru nav neiespējami, ja, lai noskaidrotu autoru, citējošā persona nav veikusi visus konkrētā gadījuma apstākļos piemērotos pasākumus.

c) Papildu piezīmes

208. Otrais prejudiciālais jautājums attiecas tikai uz diviem aspektiem, kuriem ir nozīme direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta ietvaros. Tomēr, tā kā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesa iesniedzējtiesai var sniegt norādes, kas tai šķiet lietderīgas pamata lietas izspriešanā [64], papildus abām iesniedzējtiesas jautājuma daļām vēlos aplūkot trīs citus aspektus, kas attiecas uz direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā un 5. panta 5. punktā paredzētajām robežām atbilstīgi Savienības tiesību noteikumiem. Vispirms tas attiecas uz jautājumu, kādos apstākļos var runāt par citātu direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta nozīmē (i). Nākamais jautājums ir, vai arī pilnīgs citāts var būt citāts šīs tiesību normas nozīmē (ii). Visbeidzot vēlos pievērsties arī robežām, kādas paredzētas šai iespējai noteikt ierobežojumus, pateicoties nosacījumam, ka izmantošanai jābūt saskaņā ar godprātīgu praksi, un trīspakāpju pārbaudei atbilstīgi direktīvas 5. panta 5. punktam (iii).

i) Citāts kritikas vai apskata nolūkā

209. Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var paredzēt izņēmumus un ierobežojumus citātiem kritikas vai apskata nolūkā. Tādējādi

63 — Šajā nozīmē arī Götting, H.-P., izdevējs: Löwenheim, U., *Handbuch des Urheberrechts*, Beck, 2010, 32. pants, 12. punkts.

64 — Skat. šo secinājumu 117. punktu.

galvenā nozīme ir tam, lai reproducēšanai būtu citāta mērķis.

ii) Pilnīgs citāts

210. Citāta jēdziens direktīvā nav definēts. Citātam parastajā izpratnē ir ļoti būtiski, lai tajā bez izmaiņām un uztveramā veidā tiktu reproducēts intelektuāls darbs. Kā liecina direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā minētie regulējuma piemēri, saskaņā ar kuriem citēšanu veic kritikas vai apskata nolūkā, ar to vien nepietiek. Gluži pretēji — jābūt arī saturiskai saistībai ar citēto darbu apraksta, komentāra vai novērtējuma veidā. Tādējādi citātam jābūt diskusijas pamatam.

211. Iesniedzējtiesas uzdevums ir konstatēt, vai, publicējot attiecīgās fotogrāfijas, atbildētājām pamata lietā bija šāds mērķis. Tomēr nevar runāt par citātu direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta nozīmē, ja publikācijās nav nepieciešamās saturiskās saistības. It īpaši tad, ja attiecīgās fotogrāfijas izmanto tikai kā "sensacionālu virsrakstu", lai pievērstu lasītāju uzmanību, un aprakstošajā tekstā tās netiek apskatītas, nevar pieņemt, ka ir ievērots citāta mērķis direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta nozīmē.

212. Nākamais jautājums ir, kādā mērā direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts attiecas arī uz pilnīgiem citātiem. Tradicionālajā izpratnē citāts principā ir tikai daļējs izvilkums no teksta. Tomēr fotogrāfiju gadījumā man nešķiet izslēgts, ka arī pilnīgs citāts var būt citāts šīs tiesību normas nozīmē. Tas tādēļ, ka šā veida darbiem var būt vajadzīga pilnīga reproducēšana, lai izveidotu nepieciešamo saturisko saistību. Ja saskaņā ar direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu varētu publicēt tikai fotogrāfiju elementus, tas būtiski ierobežotu šīs tiesību normas piemērošanas jomu fotogrāfijām.

213. Tomēr, tā kā pilnīgs citāts nozīmē būtisku iejaukšanos autortiesībās, šajā gadījumā īpaša nozīme ir tādiem citiem nosacījumiem kā citāta atbilstība godprātīgai praksei un trīsposmu pārbaude saskaņā ar direktīvas 5. panta 5. punktu.

iii) Citi nosacījumi

214. Iesniedzējtiesai pamata lietā jāpārbauda arī, vai attiecīgo fotogrāfiju publicēšana atbilst parastajai izmantošanai un trīsposmu pārbaudes nosacījumiem saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktu. Šajā saistībā it īpaši jāņem vērā, vai attiecīgo fotogrāfiju pilnīgais citāts atbildētāju pamata lietā laikrakstos, žurnālos un tīmekļa vietnēs būtiski ierobežoja to pārdošanas iespējas un tādējādi nepamatoti skāra prasītājas pamata lietā intereses.

## X — Secinājumi

215. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai uz prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) ciešas saiknes jēdziens atbilstīgi Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 6. panta 1. punktam ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek prasīts, lai prasībai, kas celta tās valsts tiesā, kurā atbildētājam ir domicils (primārajai prasībai), un citai prasībai būtu vienādi lietas apstākļi un lai starp šīm prasībām būtu pietiekama juridiskā saikne. Tādā gadījumā kā šis izskatāmais gadījums nevar runāt par vienādiem lietas apstākļiem, ja primārā atbildētāja un cita atbildētāja darbība, kas ir prasības priekšmets, ir nesaskaņota paralēla darbība. Pietiekama juridiskā saikne var būt arī tad, ja abām prasībām piemēro dažādu valstu tiesības, kas nav pilnībā saskaņotas;

2) a) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par autortiesību un dažu blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā

5. panta 3. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts var atļaut citēt darbu bez autora piekrišanas arī tad, ja citēto preses publikāciju pašu neaizsargā autortiesības;

b) tāpat šajā tiesību normā ir paredzēts obligāts nosacījums, ka citējošai personai jānorāda ar autortiesībām aizsargātas fotogrāfijas autors, ja vien to nav neiespējami izdarīt. Norādīt autoru nav neiespējami, ja, lai noskaidrotu autoru, citējošā persona nav veikusi visus konkrētā gadījuma apstākļos piemērotus pasākumus;

3) a) Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta e) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja sabiedrības drošības nolūkā šīs tiesību normas nozīmē ir bijis aicinājums palīdzēt personas meklēšanā, dalībvalsts var atļaut ar autortiesībām aizsargātu fotogrāfiju reproducēšanu plašsaziņas līdzekļos arī bez autora piekrišanas, ja vēl nav sasniegti aicinājuma mērķi un reproducēšana šo mērķu sasniegšanai ir objektīvi piemērota;

b) plašsaziņas līdzekļi nevar tieši atsaukties uz šo tiesību normu, lai pamatotu reproducēšanu bez autora piekrišanas;

4) saskaņā ar Padomes 1993. gada 29. oktobra Direktīvas 93/98/EEK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu vai attiecīgi Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvas 2006/116/EK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem 6. pantu portreta fotogrāfiju aizsargā autortiesības, ja tā ir fotogrāfa individuāla intelektuāla

jaunrade, priekšnosacījums kam ir tas, ka fotogrāfs, izmantojot iespējamās radošās iespējas, tai ir piešķīris personisku raksturu;

tāda fotorobota publicēšana, kura izgatavošanai izmantota ar autortiesībām aizsargāta portreta fotogrāfija, ir reproducēšana Direktīvas 2001/29 2. panta a) apakšpunkta nozīmē, ja elementi, kas veido parauga individuālo intelektuālo jaunradi, ir iemiesoti arī fotorobotā.